

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

March 2025 | LV

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

REDAKTORA SLEJA

Redakcijas sleja

Plaisu pārvarēšana: kā pilsoniskā sabiedrība var apkarot kaitīgu polarizāciju

Laikā, kad mūsu sabiedrība saskaras ar aizvien lielāku polarizāciju un mazinās uzticēšanās demokrātiskām iestādēm, pilsoniskajai sabiedrībai ir jāstājas pretī šim izaicinājumam. Polarizācija pati par sevi ne vienmēr ir negatīva; demokrātiskas debates sekmē dažādi viedokļi. Tomēr, ja polarizācija izraisa naidīgumu, dezinformāciju un šķelšanos, tā apdraud mūsu demokrātijas pamatus.

Šāgada Pilsoniskās sabiedrības nedēļā mēs redzējam vērā ņemamus piemērus iniciatīvām, kas cīnās pret kaitīgu polarizāciju. Ar EESK balvu pilsoniskajai sabiedrībai ir izceltas organizācijas, kuras darbojas medijpratības, dezinformācijas apkarošanas un paaudžu dialoga veicināšanas jomā. Šāda veida projekti ir jāatbalsta, ja vēlamies veidot noturīgu un saliedētu sabiedrību.

Visā Eiropā ir vērojama arvien lielāka sabiedrības sadrumstalotība. Izaicinājumu ir daudz: ekonomiskā nevienlīdzība, sociālā atstumtība, digitālā dezinformācija un politiskais ekstrēmisms. Nesenais populistisko kustību pieaugums visā Eiropā, mediju plurālisma mazināšanās un sarūkoša uzticēšanās iestādēm parāda, kā polarizācija veicina neapmierinātību. Šīs tendences vājina demokrātiskās struktūras un grauj sociālo kohēziju. Šādos laikos pilsoniskā sabiedrība ir ne tikai demokrātiskā procesa dalībniece, bet arī tā noturības sargātāja.

Pilsoniskās sabiedrības organizācijas jau sen ir bijušas demokrātisko vērtību aizstāvības avangardā. Tās darbojas kā vidutājas, atspoguļojot dažādus viedokļus, cīnoties pret maldinošu informāciju un veicinot uz informāciju balstītas publiskas debates. Tās nodrošina platformu tiem, kuri jūtas neuzklausīti, un aizstāv iekļaujošu politiku, kas mazina, nevis padziļina plaisas. Īstenojot pilsonisko līdzdalību, uz faktiem balstītas diskusijas un iecietību atbalstošas iniciatīvas, pilsoniskā sabiedrība aktīvi cīnās pret šķelšanos veicinošiem spēkiem.

EESK ir stingri pārliecināta, ka līdzdalības un dialoga stiprināšana ir vienīgais veids, kā virzīties uz priekšu. Mēs ik dienu to redzam savā darbā – mūsu locekļi, kas pārstāv darba devējus, arodbiedrības un NVO, iesaistās spraigās diskusijās, taču vienmēr ar mērķi rast kopīgu pamatu. Mūsu spēks ir vienprātībā, un šis modelis ir jāpaplašina visā Eiropā.

Pilsoniskajai sabiedrībai jādod iespēja pilnvērtīgi piedalīties polarizācijas novēršanā. Tas nozīmē nodrošināt to piekļuvi finansējumam, aizsargāt to spēju brīvi darboties un veicināt vidi, kurā tiek atzīts un novērtēts ieguldījums demokrātiskajā dzīvē. Ir jāstiprina līdzdalības mehānismi, izmantojot apspriešanos ar iedzīvotājiem, vietēja līmeņa iniciatīvas vai apspriešanās demokrātijas instrumentus, lai nodrošinātu, ka cilvēki jūtas iesaistīti lēmumu pieņemšanā.

Eiropas nākotne ir atkarīga no tā, vai tās iedzīvotāji jūtas pārstāvēti, iesaistīti un uzklausi. Pilsoniskā sabiedrība nav demokrātijas papildinājums – tā ir tās mugurkauls. Šķelšanās tendenču apstākļos mums ir jānodrošina instrumenti, atzišana un telpa, kas tai vajadzīga, lai tā varētu turpināt aizsargāt mūsu demokrātiskās vērtības. Veicinot dialogu, sekmējot sociālo iekļaušanu un apkarojot ekstrēmismu, pilsoniskā sabiedrība var būt spēks, kas polarizāciju no konflikta avota padara par konstruktīvu debašu un sociālā progresa virzītājspēku.

Strādāsim kopā, lai nodrošinātu, ka šķelšanās nenosaka mūsu nākotni. Tā vietā veidosim Eiropu, kurā viedokļu daudzveidība stiprina mūsu vienotību, kurā iesaistīšanās atjauno uzticēšanos un kurā pilsoniskā sabiedrība uzņemas vadošo lomu, lai pārvarētu plaisas.

Oliver Röpke

EESK priekšsēdētājs

TURPMĒKIE NOTIKUMI

2025. gada 3. aprīlis

[Likt sociālajam dialogam darboties, lai paaugstinātu dzīves un darba kvalitāti Rietumbalkānu reģionā, Tirāna \(Albānija\)](#)

2025. gada 10. aprīlis

[Ceļā uz ES rīcības plānu reto slimību jomā, Varšava \(Polija\)](#)

2025. gada 29. un 30. aprīlis

EESK plenārsesija

PĀRSTEIGUMA VIESIS

Mūsu pārsteiguma viesis ir franču žurnālists, autors un aizsardzības un ārpolitikas eksperts **Nicolas Gros-Verheyde**. Viņš iztirzā piecus priekšlikumus no plāna *ReArm Europe*, ar ko Eiropas Komisija nesen nāca klajā, lai stiprinātu Eiropas aizsardzību, ņemot vērā pieaugošās bažas par ASV apņemību

gādāt par Eiropas drošību.

Nicolas Gros-Verheyde ir franču žurnālists kopš 1989. gada. Strādājis par Ouest France, ARTE, LCI un France Culture korespondentu, kas ziņo par ES un NATO jautājumiem. Eiropas aprindās viņš ir pazīstams un tiek cienīts par plašajām zināšanām Eiropas lietās, ārpolitikā un aizsardzības politikā. Viņš ir redakcijas direktors žurnālā B2, kas dibināts 2008. gadā un ir vadošs un visaptverošs plašsaziņas līdzeklis, kurš informē par Eiropas aizsardzību un diplomātiju. To pārvalda bezpeļņas apvienība, proti, žurnālistu kooperatīvs, un to finansē no abonentu maksas. <https://club.bruxelles2.eu/>

Grāmatu “Défense européenne à l'heure de la guerre en Ukraine”, “La politique européenne de sécurité et de défense commune. Parce que l'Europe vaut bien une défense” un “Europe de la défense” autors, kā arī LN24, France-Info un RTBF politisko ziņu eksperts.

COPYRIGHT: NICOLAS GROS-VERHEYDE

PL?NS REARM EUROPE

Nicolas Gros-Verheyde

Par plānu ReArm Europe informēja Eiropas Komisijas priekšsēdētāja *Ursula von der Leyen*, un 27 dalībvalstis to apstiprināja īpašā samītā 6. martā. Plānā minēti pieci svarīgi priekšlikumi; tie, protams, ir interesanti, bet arī apspriešanas vērti.

Pirmais priekšlikums ir Stabilitātes un izaugsmes pakta elastība.

Komisija ierosina aktivizēt Stabilitātes un izaugsmes pakta izņēmuma klauzulu, kas ļautu dalībvalstīm palielināt aizsardzības izdevumus par 1,5 % no IKP, nebaidoties, ka pret tām tiks sākta pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra. Paredzami ietaupījumi? “Gandrīz 650 miljardi eiro” četrus gadus laikā. Eiropai “ievērojami jāpalielina izdevumi aizsardzībai”, apgalvo *Ursula von der Leyen*.

Otrais priekšlikums ir jauns aizsardzības aizdevumu instruments.

Šā instrumenta vērtība būs 150 miljardi eiro, un to finansēs ar aizdevumiem no ES budžeta, izmantojot sistēmu, kas līdzīga makrofinansiālai palīdzībai. Šos līdzekļus paredzēts izlietot prioritārās jomās, kurās ir nopietni trūkumi: pretgaisa un pretraķešu aizsardzība (Vācijas iniciatīva “Eiropas debesu vairogs”), artilērijas sistēmas, raķetes un munīcija, bezpilota lidaparāti un pretdronu sistēmas, stratēģiskie veicinātāji, kritiskās infrastruktūras aizsardzība (tostarp saistībā ar kosmosu), militārā mobilitāte, kibernetiskā drošība, mākslīgais intelekts un elektroniskā karadarbība.

Lai paātrinātu šo procesu, Komisija ierosina pamatoties uz Līguma 122. pantu: to piemēro izņēmuma gadījumos un tas paredz, ka vajadzīga vienīgi dalībvalstu vienošanās ES Padomē, bet Eiropas Parlaments tiek tikai informēts. Tā ir demokrātiskā procesa apiešana, par kuras lietderību varētu debatēt. Eiropas aizsardzības stiprināšanas plāns tika apstiprināts Versaļas samītā 2022. gada martā, t.i., jau pirms trim gadiem! Grūti pamatot, kādēļ šā brīža rīcību var saukt par “steidzamu”.

Trešais priekšlikums ir izmantot reģionālos fondus.

Komisija uzstāj, ka īstermiņā Eiropas Savienība “var darīt vairāk” ar Eiropas budžetu, pārdalot līdzekļus no konkrētām budžeta pozīcijām. Tā ierosina dot dalībvalstīm iespēju “izmantot kohēzijas politikas programmas, lai palielinātu aizsardzības izdevumus”, un vēlas “atvieglot brīvprātīgus pārskaitījumus uz citiem ES fondiem, kuru mērķis ir aizsardzība”.

Tas nozīmē būtisku samazinājumu pašreizējā daudzgadu budžeta plānā (2021.–2027. gads). Jāpauž, vai aizsardzības labad mums vajadzētu upurēt sociālo vai reģionālo kohēziju? Par to var debatēt.

Tajā pašā laikā Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu (STEP) varētu izmantot vēl vairāk, iekļaujot tajā visas aizsardzības nozares tehnoloģijas. Komisija uzskata, ka vēl viena iespēja ir mazināt spēkā esošos ierobežojumus, piemēram, konkurences noteikumus vai priekšfinansējuma un līdzfinansējuma noteikumus.

Ceturtais priekšlikums ir EIB aizdevumi.

Eiropas Investīciju banka (EIB) un tās akcionāri (dalībvalstis) vairākkārt paiduši iebildumus pret virzību uz aizdevumu izsniegšanu tikai militārajam sektoram un dod priekšroku duālā sektora finansēšanai. Tāpēc Komisija uzstāj, ka EIB politika ir jāmaina.

Piektais priekšlikums ir privātā kapitāla piesaiste.

Mērķis ir nodrošināt aizsardzības nozares uzņēmumiem “vislabāko iespējamo piekļuvi kapitālam un finansējumam”, kas ir problēma, ar kuru šī nozare pastāvīgi saskaras. Šī iecere tiks iztirzāta paziņojumā “Noguldījumu un ieguldījumu savienība”.

BEZ APLINKIEM!

EESK loceklis un ziņotājs atzinumam [“Aizsardzības finansējums Eiropas Savienībā”](#) Marcin Nowacki min EESK ieteikumus ES

drošības stiprināšanai. Tā kā pieaug draudi drošībai un alianses mainās, EESK aicina izveidot vienotu un spēcīgu ES aizsardzības mehānismu. Eiropa vairs nevar tik ļoti paļauties uz ieroču piegādātājiem no trešām valstīm, kā tas ir pašlaik. Taču runa nav tikai par lielākiem tēriņiem – runa ir par viediem un efektīviem tēriņiem.

EIROPAS AIZSARDZĪBA: VIEDI UN EFEKT? VI T?RI?

Marcin Nowacki

Tā kā Eiropa saskaras ar ģeopolitisko situāciju, kas strauji mainās, rodas svarīgs jautājums: kā Eiropas Savienība var gādāt par savu drošību pasaulē, kurā valda arvien lielāka nedrošība? Atzinumā [“Aizsardzības finansējums Eiropas Savienībā”](#) EESK izklāsta visaptverošu ceļvedi, kā stiprināt ES drošību un gatavoties gan pašreizējiem, gan turpmākiem izaicinājumiem.

Šis atzinums pieņemts laikā, kad drošības apdraudējumi palielinās. EESK nostājas pamatā ir aicinājums izveidot vienotu un stabilu ES aizsardzības finansēšanas mehānismu. Pašreizējās finansēšanas struktūras ir neatbilstošas, un ir vajadzīgas pārmaiņas. Bez saskaņotākas pieejas aizsardzības finansējumam ES riskē atpalikt savu interešu aizsardzībā. Viena no atzinumā minētajām problēmām, kas raisa bažas un minēta Komisijas ziņojumā [*“Eiropas konkurētspējas nākotne”*](#), ir fakts, ka 78 % no 75 miljardiem eiro, ko ES valstis iztērēja iepirkumam aizsardzības jomā, tika samaksāti piegādātājiem no trešām valstīm. Šo pieaugošo atkarību no ārējiem pakalpojumu sniedzējiem nevar ignorēt.

Tomēr runa nav tikai par lielākiem tēriņiem – runa ir par gudriem un efektīviem tēriņiem. EESK iesaka stiprināt ES un NATO koordināciju, palielināt finansējumu tādām iniciatīvām kā Eiropas Aizsardzības fonds (EAF) un Eiropas Miera mehānisms (EMM) un uzsvāru likt uz kopīgu iegādi, lai racionalizētu resursu izlietošanu un samazinātu izmaksas. Turklāt EESK piekrīt viedoklim, ka Eiropas NATO dalībvalstīm aizsardzībai būtu jāvelta vismaz 2,5 % no sava IKP, jo tas stiprinātu Eiropas reakciju uz pašreizējiem ģeopolitiskajiem draudiem. Šis lielāku izdevumu mērķis nodrošina, ka NATO Eiropas dalībvalstis sniedz efektīvāku ieguldījumu kolektīvajā drošībā, vienlaikus saglabājot pilnīgu suverenitāti pār saviem bruņotajiem spēkiem.

Arī tādas iniciatīvas kā Munīcijas ražošanas atbalsta akts (ASAP) un instruments Eiropas aizsardzības industrijas pastiprināšanai, izmantojot kopīgu iepirkumu (EDIRPA), ir ļoti svarīgas centienos stiprināt ES aizsardzības spējas. Šie pūliņi dos Eiropai iespēju efektīvi apvienot resursus, nodrošinot gan militāro, gan civilo gatavību.

Jaunas tehnoloģijas, tostarp mākslīgais intelekts, bezpilota lidaparāti un kiberdrošība, kļūst arvien svarīgākas valstu drošībai. EESK uzsver, ka ir svarīgi veikt ieguldījumus šajās jomās, lai varētu apsteigt jaunus draudus. Publiskā un privātā sektora sadarbībai ir būtiska nozīme inovācijas veicināšanā, it īpaši mākslīgā intelekta, bezpilota lidaparātu un kiberdrošības sistēmu jomā.

Atzinumā pausts arī aicinājums izveidot noturīgu Eiropas aizsardzības rūpniecības ekosistēmu, veicinot ciešāku sadarbību starp uzņēmumiem, MVU un valdībām. Veicinot inovāciju un nodrošinot Eiropas konkurētspēju, mazināsies atkarība no ārējiem piegādātājiem un tādējādi veidosies pašpietiekamāka aizsardzības nozare.

Turklāt nevajadzētu aizmirst par ES reģionu iniciatīvām. Reģionālās sadarbības stiprināšana palīdzēs pielāgot aizsardzības stratēģijas, lai varētu risināt specifiskās drošības problēmas, ar kurām saskaras dažādas dalībvalstis. Šī pieeja nodrošina, ka reģionālas problēmas tiek pienācīgi risinātas plašākā ES satvarā.

ES aizsardzības stiprināšana nav saistīta tikai ar drošību, bet arī ar ES vērtību nosargāšanu. Komiteja uzskata, ka, sekojot mūsu atzinumā izklāstītajam ceļvedim, ES var nodrošināt savu nākotni un nosargāt mieru un ekonomiskās intereses.

VIENS JAUT?JUMS...

Mēs lūdzām atzinuma (EESK) **Pilsoniskās sabiedrības ieteikumi attiecībā uz Eiropas Okeānu paktu** ziņotāju Javier Garat Pérez pastāstīt, kādi ir galvenie Komitejas ieteikumi Eiropas Komisijas iniciatīvai, kurā sniegts visaptverošs redzējums ar okeāniem saistītās politikas jomā. Kādi konkrēti pasākumi ir jāveic, lai aizsargātu okeānus no postījumiem un piesārņojuma un saglabātu to bioloģisko daudzveidību? Kas visvairāk apdraud okeānu labbūtību, un kādus risinājumus Komiteja ierosina?

EESK REDZ?JUMS PAR EIROPAS OKE?NU PAKTU – KONKUR?TSP?JAS, NOTUR?BAS UN LABKL?J?BAS PL?NS

Sagatavojis Javier Garat Pérez

Atbildot uz priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas iniciatīvu par Eiropas Okeānu pakta izstrādi, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja ir sagatavojusi būtiskus ieteikumus, kā panākt, lai okeānu pārvaldības pieeja būtu visaptveroša un līdzsvarota. Komitejas redzējuma uzmanības centrā ir veselīgu un produktīvu okeānu nodrošināšana, ES zilās ekonomikas veicināšana, jūras pētniecības un inovācijas stiprināšana un jūras ekosistēmu saglabāšana nākamajām paaudzēm.

Zilās ekonomikas potenciāla atraisīšana

EESK norāda, ka ir svarīgi attīstīt stabilu un konkurētspējīgu zilo ekonomiku. Lai to īstenotu, ir jāvienkāršo tiesiskais regulējums, jānodrošina stratēģiskā autonomija, jāveicina inovācija un jāīsteno dekarbonizācija.

Tā kā mēs vēlamies, lai jūrniecības nozare nākotnē zeltu, mēs atbalstām steidzamus ieguldījumus dažādos e-degvielas veidos, atkrastes atjaunīgajā enerģijā un inovatīvās jūras tehnoloģijās. Turklāt spēcīga jūrniecības nozares kopas izveide ar skaidriem ilgtspējas mērķiem palīdzēs saglabāt Eiropas vadošo lomu jūras nozarēs. Tāpēc ir svarīgi izveidot “Zilās ekonomikas vērtības ķēžu industriālo aliansi” un stiprināt Eiropas Savienības Jūras drošības stratēģiju.

Papildus tam mēs iesakām izvērtēt, piemēram, pašreizējo kopējo zivsaimniecības politiku. Ilgtspējīga zveja būtu jāatbalsta pastāvīgi, savukārt jūras produktu jomā būtu jāsamazina atkarība. Uz importu būtu jāattiecinā tādi paši sociālie un vides standarti. Turklāt EESK mudina Eiropas Komisiju līdz 2026. gadam izstrādāt ES rīcības plānu “zilās pārtikas” jomā.

Zināšanu par jūru, pētniecības un inovācijas uzlabošana

EESK aicina jūras pētniecībai un inovācijai piešķirt lielāku finansējumu un uzsver, ka jūrniecības nozarē ir vajadzīgs globāls zinātniskais komandas darbs un labākas tehnoloģijas. Šajā nolūkā mēs ierosinām izveidot zilās ekonomikas centrus un ES Okeānu observatoriju.

Okeānu ilgtspējai paredzēto investīciju un finansējuma palielināšana

Lai nodrošinātu atbalstu 14. ilgtspējīgas attīstības mērķim (dzīvība zem ūdens), mēs uzsvēram nepieciešamību piesaistīt ievērojamu publisko un privāto finansējumu. Šajā nolūkā tādās ES finansēšanas programmās kā “Apvārsnis Eiropa” būtu jāizveido īpašas budžeta pozīcijas ar okeāniem saistītiem projektiem. Lai Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonds varētu atbalstīt konkurētspējīgas un dekarbonizētas nozares, arī tam būtu jāsaņem lielāks finansiālais atbalsts.

Sociāli iekļaujoša un taisnīga pārkārtošanās

Noturīgā okeānu ekonomikā ir jābūt taisnīgai attieksmei pret jūrniecības nozares darbiniekiem. EESK iesaka veikt darbaspēka trūkuma novēršanas, paaudžu maiņas veicināšanas un pārkvalifikācijas iespēju nodrošināšanas pasākumus. Lai aizsargātu darba ņēmējus, it īpaši tos, kuri tehnoloģisko pārmaiņu dēļ nevar pāriet uz jaunām darbvietām, būtu jāievieš visaptverošas sociālā atbalsta sistēmas.

Veselīgu un noturīgu okeānu nodrošināšana

Mūsu okeānus apdraud klimata pārmaiņas, piesārņojums, plastmasa un cilvēka darbības intensitāte. Tāpēc mēs aicinām pastiprināt jūras atjaunošanu un aizsardzību, kā arī ilgtspējīgu saglabāšanu atbilstoši globālajām bioloģiskās daudzveidības saistībām. Arī ekonomikas stabilitātes un klimatnoturības nolūkā ir svarīgi arī sasniegt labu vides stāvokli. Papildus tam mums ir steidzami jāveic ieguldījumi zaļajā infrastruktūrā, piesārņojuma samazināšanā un Eiropas Klimatadaptācijas plānā un vienlaikus jāstiprina ES vadošā loma globālajā jūras pārvaldībā.

Visaptveroša okeānu pārvaldības satvara nodrošināšana

Lai, ievērojot mūsu planētas ierobežojumus, veicinātu ekonomisko labklājību, EESK aicina reģionālajā sadarbībā ar pašvaldībām saglabāt politikas saskaņotību. Komiteja mudina arī uzlabot starptautiskos nolīgumus, pastiprināt ES okeānu diplomātiju un izveidot īpašas uz jūrlietām vērstas darba grupas ES iestādēs.

Lai līdzsvarotu dažādas intereses, piemēram, atkrastes enerģijas izmantošanas paplašināšanu, zivsaimniecību un akvakultūru, EESK iesaka uzlabot arī jūras telpisko plānošanu. Mērķis ir veicināt līdzāspastāvēšanu un ilgtspēju un vienlaikus nodrošināt, lai saglabātos tradicionālās zvejnieku kopienas un tās tiktu iesaistītas lēmumu pieņemšanā.

EESK JAUNUMI

Uzbrukums pilsoniskai sabiedrībai: Eiropas Savienībai jārīkojas nekavējoties

Pilsoniskās sabiedrības organizācijām uzbrūk Eiropā un Amerikā. Eiropas Savienībai jārikojas nekavējoties, lai aizstāvētu pilsonisko sabiedrību un nosargātu demokrātiju. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) plenārsesijas

debātēs par Starptautisko Nevalstisko organizāciju dienu puda skaidru vēstījumu: pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir demokrātijas aizstāvēšanas avangardā. Tā kā finansējuma samazināšana apdraud šo organizāciju izdzīvošanu, Eiropas Savienībai nekavējoties jārikojas, lai tās aizsargātu un atbalstītu.

EESK 27. februārī rīkoja debates par tematu “*ES un pilsoniskā sabiedrība: demokrātijas un līdzdalības stiprināšana*”, dodot iespēju pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvjiem un ekspertiem, kā arī Eiropas Parlamenta (EP) deputātiem apspriest un novērtēt pilsoniskās sabiedrības organizāciju lomu šajā svarīgajā jomā.

Eiropas Parlamenta deputāte, kas pārstāv *Renew Europe*, **Raquel García Hermida-Van Der Walle** norādīja, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijas bieži vien palīdz nodrošināt līdzsvaru un atsvāru. Pilsoniskās sabiedrības organizācijas nodrošina arī dažādas sociālās mijiedarbības metodes un var piedāvāt pakalpojumus, kurus valsts, iespējams, nesniedz. Tāpēc pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir pirmās, pret kurām vērsas, jo tās var izrādīties politiski neērtas dažu valstu valdībām.

Transparency International Europe direktors **Nicholas Aiossa** sacīja, ka “Eiropas Parlamentā notiek organizēta politiska kampaņa, kuras mērķis ir diskreditēt, atņemt finansējumu un sagraut pilsoniskās sabiedrības organizāciju lomu un funkcijas. Nav atrasti finanšu pārkāpumu pierādījumi.”

Janvārī Eiropas Parlamenta centriski labējā Eiropas Tautas partija (*PPE*) apsūdzēja vides un klimata jomā aktīvās nevalstiskās organizācijas, ka Eiropas Komisija finansē to centienus lobēt Eiropas Parlamentu, citas ES iestādes un EP deputātus, un tādā veidā izraisīja Eiropas pilsoniskās sabiedrības organizāciju sašutumu.

Pilsoniskās sabiedrības organizāciju kritika nav nekas jauns, taču nesenos uzbrukumus pastiprināja viltus ziņas un dezinformācija. EESK Sadarbības grupas līdzpriekšsēdētāja **Brikena Xhomaqi** sacīja, ka šī situācija ir modinātājzvans visām pilsoniskās sabiedrības organizācijām, mudinot tās būt vienotām un panākt pārmaiņas. “Cilvēkiem būtu jāzina, ka lielākā daļa pilsoniskās sabiedrības organizāciju ir atkarīgas no brīvprātīgā darba, un tas nozīmē, ka mēs netērējam nodokļu maksātāju līdzekļus.”

Dalībnieki arī aicināja Eiropas Komisiju stingrāk paust savu viedokli par šo tematu un ierosināja vairākus risinājumus, kā stiprināt pilsoniskās sabiedrības organizāciju lomu.

García Hermida-Van Der Walle kundze sacīja, ka viņa rosinās, lai ziņojumā par tiesiskumu un nosacītības mehānismā kā veicinošs nosacījums tiktu vairāk atzīta un stiprināta pilsoniskās sabiedrības organizāciju loma.

Eiropas Parlamenta deputāts, kas pārstāv *PPE*, **Michał Wawrykiewicz** sacīja, ka viņa uzdevums ir palielināt viņa grupas izpratni par šiem fundamentālajiem jautājumiem. Cits aspekts, ko viņš minēja, bija lēmumu pieņemēju informēšana par to, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijas un nevalstiskās organizācijas ir

organizācijas, kuras darbojas uz vietas un sniedz būtiskus pakalpojumus, kas tieši ietekmē cilvēku dzīvi.

EESK priekšsēdētājs **Oliver Röpke** atbalstīja pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvju nostāju: “Mums jāpretojas centieniem deleģitimizēt šīs organizācijas vai ierobežot to piekļuvi demokrātiskai līdzdalībai vajadzīgajiem resursiem. Domājot par finansējuma ierobežojumiem un pieaugošo politisko spiedienu, skaidrs, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijām vajadzīgs spēcīgāks un paredzamāks atbalsts, lai tās varētu turpināt savu svarīgo darbu.” (at)

Izaicinājumi ir milzīgi, taču pilsoniskās sabiedrības spēks nav mazs

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas rīkotajā Pilsoniskās sabiedrības nedēļā, kas notika no 2025. gada 17. līdz 20. martam, piedalījās vairāk nekā 800 dalībnieku, kuri pārstāvēja pilsoniskās organizācijas un ieinteresētās personas no visas Eiropas, un to vidū bija arī jauniešu organizācijas, NVO un žurnālisti. Atklāšanas sēdē tika apspriesti tādi jautājumi kā pilsoniskās telpas aizsardzība ar tiesvedības palīdzību un pilsoniskās sabiedrības būtiskā loma: pieprasīt atbildību no varas, veidot kontaktus, atbalstīt sabiedrības noturību un dot iespēju izteikties tiem, kuri pārāk bieži tiek ignorēti.

2025. gada Pilsoniskās sabiedrības nedēļā uzmanība galvenokārt tika pievērsta tematam [“Saliedētības un līdzdalības stiprināšana polarizētā sabiedrībā”](#). Ar trim svarīgām iniciatīvām – proti, [Sadarbības grupas paneli](#), [Eiropas pilsoņu iniciatīva](#) un [Balva pilsoniskajai sabiedrībai](#) – pasākums bija orientēts uz šādiem mērķiem:

- cīnīties pret pieaugošo polarizāciju, ko pēdējos gados vairojusi finanšu krīzes, klimata pārmaiņu un pieaugošs ienākumu nevienlīdzības ietekme;
- uzsvērt pilsoniskās sabiedrības būtisko lomu šajā kontekstā;
- apkopot pilsoniskās sabiedrības risinājumus un prasības ES politikas veidošanai, lai palīdzētu mazināt Eiropas polarizāciju, stiprinot sabiedrības saliedētību un demokrātisko līdzdalību sabiedrībai svarīgās jomās.

EESK priekšsēdētājs **Oliver Röpke** atklāšanas runā uzsvēra: “Pilsoniskajai sabiedrībai ir jāpieņem šis izaicinājums. Līdzdalība, dialogs un solidaritāte nav tikai ideāli – tie ir elastīgas un vienotas Eiropas pamats. Sanākot kopā Pilsoniskās sabiedrības nedēļā, vēlreiz apliecināsim savu apņemību veicināt iekļaušanu un aktīvu pilsoniskumu. Spēcīga demokrātija ir atkarīga ne tikai no iestādēm, bet arī no visu iedzīvotāju iesaistīšanās.”

Londonas Svētā Džordža Universitātes politikas un sociālo zinātņu profesore **Albena Azmanova** savā uzrunā uzsvēra pieaugošo ekonomisko nedrošību, ar ko saskaras lielākā daļa cilvēku un ko viņa nosauca par “nestabilitātes epidēmiju”. Viņa skaidroja, kāpēc pilsoniskajai sabiedrībai ir būtiska loma centienos mainīt situāciju masveida nedrošības apstākļos.

“Masveida ekonomiskā nedrošība ir atņēmusi vairumam cilvēku vēlmi cīnīties. Pilsoniskā sabiedrība ir gatava cīnīties. Pilsoniskās sabiedrības aktīvistus virza mērķa apziņa, kas izriet no konkrētas problēmas. Viņi ir demokrātijas redzamās “kājas un rokas”,” teica **A. Azmanova**.

Eiropas Parlamenta priekšsēdētājas vietnieks **Younous Omarjee** norādīja: “Šajos pieaugošā individuālisma apstākļos mums ir vajadzīga pilsoniskā sabiedrība, kas veido saikni starp iedzīvotājiem un darbojas kā aizsargs pret galēji labējām idejām, kuras izplatās.”

ES prezidentvalsts Polijas pilsoniskās sabiedrības jautājumu ministre **Adriana Porowska** pievērsās NVO būtiskajai lomai sabiedrības noturības nodrošināšanā un to sniegtajam atbalstam neaizsargātām un attālinātām grupām; viņa arī dalījās ar Polijas pieredzi, kā pilsoniskā sabiedrība nodrošina valsts noturību.

EESK sadarbības grupas ar Eiropas pilsoniskās sabiedrības tīkliem līdzpriekšsēdētāja **Brikena Xhomaqi** uzsvēra, ka moto “vienoti daudzveidībā” – ar kuru ES lepojas – tiek kultivēts tieši vietējā līmenī. Tomēr **B. Xhomaqi** norādīja, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijas un NVO saskaras ar uzbrukumiem un tiek apšaubīta to finansējuma un lomas lietderība. “Pilsoniskās sabiedrības organizācijas nevar darboties bez resursiem. Mums ir vajadzīgas institūcijas, kas aizsargā pilsonisko sabiedrību; mums ir nepieciešama pilsoniskās telpas tiesiskā aizsardzība, lai mūsu sabiedrība būtu saliedēta un vienota daudzveidībā.”

Slovākijas Debašu apvienība saņem EESK 15. balvu pilsoniskajai sabiedrībai par cīņu pret kaitīgu polarizāciju

Viena no nozīmīgākajām EESK iniciatīvām “Balva pilsoniskajai sabiedrībai” izceļ pilsoniskās sabiedrības izcilo ieguldījumu Eiropas identitātes un pilsoniskuma saglabāšanā un stiprināšanā.

Katru gadu balvai tiek izraudzīta kāda cita sabiedrībai aktuāla tēma, kas saistīta ar EESK darbību.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) 20. martā apbalvoja trīs pilsoniskās sabiedrības organizācijas no Slovākijas, Beļģijas un Francijas par novatoriskiem projektiem, kas vērsti pret pieaugošo kaitīgas polarizācijas izplatību Eiropas Savienībā.

Trīs pirmo vietu ieguvējiem tika sadalīta naudas balva 32 000 EUR apmērā.

Galveno balvu 14 000 EUR apmērā EESK piešķīra Slovākijas Debašu apvienībai par novatorisko iniciatīvu “[Kritiskās domāšanas olimpiāde](#)”, kas veido Slovākijas jauniešu noturību pret dezinformāciju. Īstenojot projektu, tiek rīkots skolēnu konkurss trīs vecuma grupās, un tajā skolēni pievēršas reālām plašsaziņas līdzekļu problēmām un vērtē satura ticamību.

Pārējie divi uzvarētāji katrs saņēma 9 000 EUR.

Otrajā vietā ierindojās Francijas žurnālistu organizācija “[Reporters d’Espoirs](#)” ar iniciatīvu “*Prix Européen Jeunes Reporters d’Espoirs*”, kas ir franču valodā veidota apmācību programma žurnālistikas risinājumu

jomā.

Trešo balvu saņēma Beļģijas organizācija "**FEC Diversité asbl**" par projektu "ESCAPE GAME EXTREME DROITE pour se désintoxiquer" – aizraujošu spēli, kas vēršas pret galēji labējām ideoloģijām.

EESK 15. balva pilsoniskajai sabiedrībai

EESK 15. balva pilsoniskajai sabiedrībai tika pasniegta par bezpeļņas projektiem, kurus vada privātpersonas, privāti uzņēmumi un pilsoniskās sabiedrības organizācijas un kuri palīdz cīnīties pret kaitīgu polarizāciju Eiropas Savienībā.

Pēdējos gados Eiropu skārušas vairākas krīzes, sākot ar Krievijas agresīvo karu Ukrainā, enerģijas cenu un dzīves dārdzības pieaugumu un beidzot ar COVID-19 pandēmijas izraisītajām ekonomiskajām un sociālajām sekām. Šādas krīzes var mazināt uzticēšanos publiskajām iestādēm un veicināt kaitīgu polarizāciju sabiedrībā.

Lai gan polarizācija var būt atvērtas, plurālistiskas sabiedrības sastāvdaļa, pieaugošais populisms un negatīvā polarizācija ir nopietns izaicinājums Eiropas demokrātiskajām valstīm. Eiropā turpina šķelties arī tradicionālo mediju ainava, pieaug dezinformācija un uzbrukumi mediju brīvībai, un tas viss vēl vairāk apdraud demokrātiskās vērtības.

Šī gada uzvarētāji tika izraudzīti no spēcīga un daudzveidīga vairāk nekā 50 projektu kopuma no 15 dalībvalstīm. Uzvarējušie projekti tika izraudzīti par izcilo radošumu, entuziasmu un centību cīņā pret kaitīgu polarizāciju Eiropas sabiedrībā.

"Organizētai pilsoniskajai sabiedrībai ir būtiska nozīme Eiropas demokrātijas aizsardzībā, un to vēlreiz apliecina šī gada ievērojamie un plašā mērogā īstenotie projekti," sacīja EESK priekšsēdētāja vietnieks komunikācijas jautājumos **Aurel Laurențiu Plosceanu**.

[Krievijas kara pret Ukrainu treš? gadadiena: ES ? eopolitisk? n?kotne](#)

Atzīmējot Krievijas brutālā un neizprovocētā agresijas kara pret Ukrainu - uzbrukuma ne tikai suverēnai valstij, bet arī demokrātijas pamatvērtībām, cilvēka cieņai un uz noteikumiem balstītai starptautiskajai kārtībai - trešo gadadienu, EESK

priekšsēdētājs Oliver Röpkke EESK februāra plenārsesijā pauda solidaritāti Ukrainas tautai.

Kopš pirmās iebrukuma dienas mēs esam Ukrainu atbalstījuši – ne tikai simboliski, bet arī ar konkrētu rīcību. Šodien vēlreiz apliecinām savu nelokāmo apņēmību atbalstīt Ukrainas suverenitāti, demokrātiju un Eiropas nākotni. Aicinām Eiropas Savienību arī turpmāk sniegt un pastiprināt politisko, ekonomisko, humāno un militāro atbalstu.

Ukrainas tauta izrāda neparastu drosmi un izturību, aizstāvot savu valsti un principus, kas vieno mūs kā eiropiešus. Kopš pirmās iebrukuma dienas EESK, tās locekļi un tās pārstāvētā Eiropas pilsoniskā sabiedrība Ukrainu atbalsta ne tikai simboliski, bet arī ar konkrētu rīcību.

Pieaugošās ģeopolitiskās nenoteiktības apstākļos ASV pārstāvju nesenie paziņojumi, kuros apšaubītas NATO kolektīvās aizsardzības saistības, ir ļoti satraucoši. Eiropa nevar atļauties būt pašapmierināta.

Ukraina cīnās ne tikai par savu izdzīvošanu, bet arī par visa Eiropas kontinenta drošību.

EESK aicina ES vadītājus izmantot šo brīdi, lai stiprinātu Eiropas drošības un aizsardzības spējas, no jauna definētu stratēģisko autonomiju, aizstāvētu daudzpusējību un padziļinātu sadarbību ar Apvienoto Nāciju Organizāciju, vienlaikus veidojot spēcīgākas globālās partnerības ar demokrātiskiem sabiedrotajiem ārpus Eiropas.

Eiropai ir jārīkojas nekavējoties.

Neizlēmība nav pieļaujama. Vilcināšanās nāk par labu autokrātiem un agresoriem.

Demokrātiskajām valstīm jābūt vienotām un stingrām.

EESK aicina Eiropas Savienību stiprināt stratēģisko autonomiju, aizstāvot gan demokrātiju, gan pamattiesības un apņēmīgi atbalstot Ukrainu. Pienācis laiks, kad vajadzīga Eiropas Savienības stratēģiska ģeopolitiska rīcība.

Visu paziņojumu skatīt [šeit](#). (at)

ES prezidentvalsts Polijas prioritāte: Eiropas drošības stiprināšana un Eiropas vienotības saglabāšana

Eiropas Savienības Padomes pašreizējās prezidentvalsts Polijas galvenais uzdevums būs saglabāt Eiropas vienotību, virzīties uz priekšu un ātri pieņemt lēmumus.

Februāra plenārsesijā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja rīkoja debates, kurās piedalījās Polijas valsts sekretāra vietniece Eiropas Savienības jautājumos **Magdalena Sobkowiak-Czarnecka** un kurās sprieda par prezidentvalsts Polijas prioritātēm.

Runājot par ES ārējo drošību un it īpaši par agresijas karu pret Ukrainu, *M. Sobkowiak-Czarnecka* sacīja: “Mūsu mērķis ir turpināt palīdzību Ukrainai un saglabāt ES vienotību. Kā vienu no pirmajiem prezidentvalsts Polijas sasniegumiem viņa minēja 16. sankciju paketi pret Krieviju.

EESK priekšsēdētājs **Oliver Röpk**e uzsvēra, ka Polija rotācijas kārtībā pārņem ES prezidentūru laikā, kad mūs piemeklējuši tādi sarežģījumi kā ģeopolitiskā spriedze un enerģētikas krīze.

Viņš piebilda, ka “šodienas debates vēlreiz apliecināja, cik būtiska nozīme Eiropas Savienības nākotnes veidošanā ir stabilitātei, noturībai un vienotībai. Prezidentvalsts Polijas prioritātes patiešām saskan ar mūsu kopīgajiem centieniem, it īpaši saistībā ar vēlmi drošības jomā īstenot daudzdimensionālu pieeju. Globālās nenoteiktības laikā nelokāma ir mūsu apņēmība rīkoties izlēmīgi un sadarbības garā.”

Saskaņā ar devīzi “Par drošību, Eiropa!” ES prezidentvalsts Polijas pūliņi būs saistīti septiņām (ārējās, iekšējās, ekonomiskās, pārtikas, enerģētikas, veselības un informācijas) drošības dimensijām.

Pēdējos mēnešos [Komitejas un prezidentvalsts Polijas sadarbība](#) ir cieša un produktīva. EESK izstrādājusi 15 [izpētes atzinumus](#), kas jau pieņemti vai drīzumā tiks pieņemti. (mp)

Copyright: NATO

Vērienīgi ieguldījumi un sadarbība ar NATO ir atslēga uz Eiropas aizsardzības stiprināšanu

Saskaroties ar pieaugošiem drošības apdraudējumiem, Eiropai steidzami vajadzīga vienota aizsardzības finansēšanas stratēģija. Atbildot uz nākamās ES prezidentvalsts Polijas lūgumu, EESK ir pieņēmusi atzinumu, kurā aicina rīkoties vērienīgi: palielināt investīcijas modernās sistēmās, padziļināt sadarbību ar NATO un palielināt finansējumu ES finanšu shēmas ietvaros.

Eiropas drošības riski pieaug, atsedzot atkarību no ārējiem aizsardzības ražojumu piegādātājiem – 78 % no 75 miljardiem eiro, ko ES valstis gada laikā iztērēja iepirkumam aizsardzības jomā, tika novirzīti piegādātājiem, kas atrodas ārpus Eiropas Savienības. Izšķiroša nozīme šīs atkarības mazināšanā ir Eiropas aizsardzības tehnoloģiskās un rūpnieciskās bāzes (EDTIB) stiprināšanai.

“Lai risinātu mūsdienu problēmas, jāpārskata ES aizsardzības finansēšanas mehānismi,” skaidro ziņotājs EESK atzinumam [“Aizsardzības finansējums Eiropas Savienībā”](#) **Marcin Nowacki**. “Tagadējie budžeta noteikumi ierobežo militāros izdevumus, un, lai gan tādas iniciatīvas kā Eiropas Aizsardzības fonds (EAF) un Eiropas Miera nodrošināšanas fonds (EMM) nozīmē progresu, tās joprojām nav pietiekamas, lai novērstu pašreizējā apmēra draudus.”

Sadarbspējas un vienotas stratēģijas labad svarīga ir sadarbība ar NATO. Kopīgs iepirkums, kiberdrošības un kosmosa drošības jomas partnerības un satelītu projekts IRIS2 uzlabos elastīgumu. Aizsardzības finansējums jāsaista ar plašākām ES prioritātēm, vienlaikus neapdraudot sociālos un vides mērķus. Lai garantētu Eiropas drošību un autonomiju, ir vajadzīgas stratēģiskās investīcijas, inovācija un ilgtermiņa plānošana. (tk)

No v?rdiem pie darbiem: EESK nosaka priorit?tes dzimumu nevienl?dz?bas un vardarb?bas pret sieviet?m apkarošanai

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) rīkoja sieviešu tiesībām veltītu augsta līmeņa forumu, kurā pulcējās vadoši pārstāvji, lai apspriestu aktuālos sieviešu tiesību

jautājumus un noteiktu galvenās prioritātes pirms gaidāmās ANO Sieviešu statusa komisijas sesijas.

EESK Augsta līmeņa foruma par sieviešu tiesībām vēstījums bija skaidrs: progress ir panākts, taču ar to nepietiek. Lai gan ES ir veikusi pasākumus sieviešu un meiteņu aizsardzībai, strukturālā nevienlīdzība, dzimumu stereotipi un pret sieviešu tiesībām vērsta pretestība Eiropā joprojām apdraud ar pūlēm gūtos panākumus. Kamēr saglabāsies strukturālie šķēršļi, sieviešu pilnvērtīga līdzdalība sabiedrībā būs ierobežota.

Augsta līmeņa forumā, kas notika EESK plenārsesijas laikā 26. februārī, piedalījās EESK ad hoc grupas “Līdztiesība” priekšsēdētājs **Sif Holst**, EESK priekšsēdētājs **Oliver Röpke**, Eiropas līdztiesības, sagatavotības un krīžu pārvarēšanas komisāre **Hadja Lahbib**, kā arī Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta direktore **Carlien Scheele**, “UN Women” Briseles biroja direktore **Florence Raes**, ES pārstāve KAGIDER – Turcijas uzņēmēju sieviešu asociācijā **Ayşe Yürekli**, Eiropas sieviešu lobija ģenerālsekretāre **Mary Collins** un “ILGA-Europe” vecākais politikas speciālists **Cianán Russell**.

Forumā notika divas dinamiskas paneldiskusijas, kurās tika izskatīti steidzami dzimumu līdztiesības jautājumi, un abas bija saistītas ar nozīmīgiem EESK atzinumiem, kurus pieņēma plenārsesijā. Eksperti, aktīvisti un politikas veidotāji pulcējās, lai dalītos pieredzē, piedāvātu risinājumus un stiprinātu apņēmību veicināt sieviešu tiesību ievērošanu Eiropā un aiz tās robežām.

Pirmā paneldiskusija pievērsās gaidāmajai ANO Sieviešu statusa komisijas 69. sesijai (UNCSW69), savukārt otrā koncentrējās uz vardarbību pret sievietēm un meitenēm kā cilvēktiesību jautājumu. Pēc foruma plenārsesijā tika pieņemti arī divi attiecīgi atzinumi: [“EESK ieguldījums ES prioritātēs ANO Sieviešu statusa komisijas 69. sesijā”](#) un [“Vardarbība pret sievietēm kā cilvēktiesību jautājums”](#). (lm)

ANO Sieviešu statusa komisijas 69. sesij? (CSW69) EESK un ?frikas Savien?bas Ekonomikas, soci?lo lietu un kult?ras padome (AU ECOSOCC) v?lreiz apliecina ap??m?bu nodrošin?t dzimumu l?dzties?bu

Apvienoto Nāciju Organizācijas Sieviešu statusa komisijas 69. sesijā, kas notika Ņujorkā, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) un Āfrikas

Savienības Ekonomikas, sociālo lietu un kultūras padome (AU ECOSOCC) vēlreiz apliecināja savu nelokāmo apņēmību veicināt dzimumu līdztiesību un sieviešu iespēju paplašināšanu.

Starptautiskajai sabiedrībai atzīmējot Pekinas deklarācijas pieņemšanas un rīcības platformas 30. gadadienu, EESK un AU ECOSOCC norāda gan uz panākto progresu, gan joprojām pastāvošajām problēmām, kas kavē dzimumu pilnīgu līdztiesību.

Otrajā [kopīgajā deklarācijā](#) minētas svarīgas prioritātes, tostarp sieviešu vadošās lomas palielināšana, izmantojot dzimumu kvotas, ar dzimumu saistītas vardarbības izbeigšana, balstoties uz starptautiskām konvencijām, digitālās dzimumu plaisas mazināšana un sieviešu ekonomisko iespēju paplašināšana.

Deklarācija aicina īstenot efektīvākus politikas pasākumus attiecībā uz neapmaksātu aprūpes darbu, iesaistīt sievietes miera centienos un veidot uz datiem balstītu politiku. Tajā uzsvēta arī globālā sadarbība, kuras mērķis ir novērst sistēmisku nevienlīdzību un aizstāvēt sieviešu tiesības. EESK arī aicina ES apkarot ar dzimumu saistītu vardarbību, nodrošināt dzimumu līdztiesību un aizstāvēt pilsoniskās sabiedrības lomu līdztiesības veicināšanā.

EESK priekšsēdētājs **Oliver Röpke** sacīja: “Atzīmējot Pekinas deklarācijas pieņemšanas 30. gadadienu, mums vārdi jāpārvērš darbos. Dzimumu līdztiesība nav privilēģija, bet gan pamattiesības, un tās nodrošināšana ir būtiska ilgtspējīgai un iekļaujošai sabiedrībai. EESK stingri apņēmusies mazināt šķēršļus, nodrošināt sieviešu pilnvērtīgu līdzdalību lēmumu pieņemšanā un veicināt ekonomisko iespēju paplašināšanu. Tagad pienācis laiks valdībām, iestādēm un pilsoniskajai sabiedrībai rīkoties izlēmīgi – nav vienlīdzības bez atbildības.”

Sieviešu statusa komisija ir nozīmīga starptautiskā un starpvaldību organizācija, kas cīnās par dzimumu līdztiesību. Šī bija otrā reize, kad EESK piedalījās lielākajā ANO katru gadu rīkotajā sanāksmē par sieviešu iespēju nodrošināšanu. (tk)

Steidzami jāstenojama ES industriālā stratēģija

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) mudina ES īstenot pārdomātu industriālo stratēģiju, kas veicina konkurētspēju, rada kvalitatīvas darbavietas un ir saskaņota ar zaļo kursu. Lai šī stratēģija būtu sekmīga, tā ir cieši jāuzrauga un jāpielāgo jauniem izaicinājumiem.

“Eiropa saskaras ar nopietnu deindustrializācijas risku. Rūpniecībai un klimatrīcībai ir jāiet roku rokā, norādīja ziņotājs **Andrea Mone**, kas sagatavoja februāra plenārsesijā pieņemto EESK atzinumu par tematu [“ES rūpniecības nākotne, ņemot vērā augstās enerģijas cenas un pārkārtošanās izmaksas”](#).

EESK atzinumā uzsvērts, ka vajadzīgs spēcīgs ekonomikas satvars un tiesiskais regulējums, lai varētu risināt tādas problēmas kā augstās enerģijas un izejvielu izmaksas, ieguldījumi saistībā ar pārkārtošanos uz videi nekaitīgu ekonomiku, infrastruktūras nepilnības, prasmju trūkums un vājš iekšējais pieprasījums. Konkurētspējas politika, kas vērsta uz ieguldījumiem un inovāciju, ir būtisks sociālās un teritoriālās kohēzijas

veicināšanas priekšnosacījums.

EESK aicinājums steidzami rīkoties izteikts brīdī, kad pieaug bažas par Eiropas ekonomisko drošību un tās ārējo atkarību. Laikā, kad pieaug ģeopolitiskā un tirdzniecības nenoteiktība, Eiropas Savienībai jāīsteno stingra tirdzniecības politika, lai nodrošinātu rūpniecības ilgtspēju, ņemot vērā asimetriskos dekarbonizācijas mērķus, globālo jaudas pārpalikumu un pieaugošās nesaskaņas tirdzniecības jomā. Lai varētu sasniegt šo mērķi, svarīgi ir panākt lielāku autonomiju svarīgāko izejvielu nodrošināšanā.

Ļoti būtiski ir palielināt ieguldījumus, kā uzsvērts *M. Draghi* ziņojumā, un veikt pārvaldības reformas. Unificēts vienotais tirgus, it īpaši enerģētikas jomā, stiprinās ES ekonomiku. Regulatīvā sloga mazināšana, elektroenerģijas tirgus sistēmu pilnveidošana un finanšu instrumentu, piemēram, elektroenerģijas pirkuma līgumu, uzlabošana sekmēs rūpniecības pārkārtošanos.

Lai pārkārtošanās būtu taisnīga, nepieciešams spēcīgs sociālais dialogs un sarunas par darba koplīgumu slēgšanu. Rūpniecības politikai jābūt saskaņotai ar izglītības un darbaspēka stratēģijām, un uzsvars jāliek uz pētniecību, inovāciju un prasmju apguvi. Ieguldījumi enerģētikas infrastruktūrā, atjaunojamajos energoresursos un aprītes ekonomikas iniciatīvās palīdzēs sasniegt klimata aizsardzības mērķus.

EESK pieņēma arī papildu atzinumu par tematu ["Energoietilpīgo ES rūpniecības nozaru nākotne"](#), kurā ierosināti īpaši pielāgoti risinājumi, lai nodrošinātu šo nozaru ilgtermiņa ilgtspēju. Domājot par ES rūpniecības nākotni, ir svarīgi risināt īpašās problēmas, ar kurām tā saskaras. (II)

Lai saglabātu konkurētspēju, Eiropas Savienībai vajadzīgi taisnīgi un vienkārši noteikumi

Eiropas Savienībā darbības izvēršana pāri robežām nozīmē, ka nākas orientēties pretrunīgu PVN noteikumu un dokumentu kārtības labirintā, kas palielina izmaksas. Mazie un vidējie uzņēmumi (MVU) saskaras ar nesamērīgu slogu, kas saistīts ar

atbilstības nodrošināšanu un apgrūtina to darbības izvēršanu un mazina to konkurētspēju. EESK, balstoties gan uz *E. Letta*, gan uz *M. Draghi* ziņojumu, divos februāra plenārsesijā pieņemtajos atzinumos aicina veikt steidzamas reformas. Priekšlikumi ietver saskaņotus finanšu noteikumus, uz mākslīgo intelektu orientētu ziņošanu un koordinētu rūpniecības politiku.

"Vienotais tirgus ir Eiropas ekonomiskās labklājības pamats, tomēr tas joprojām nav pilnībā izveidots tādās svarīgās nozarēs kā finanses, enerģētika un digitālie pakalpojumi," sacīja EESK priekšsēdētājs **Oliver Röpke**. "Šodienas debates liecina par to, ka steidzami jāveic reformas, lai likvidētu šķēršļus un stiprinātu pakalpojumu nozari, nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus ES uzņēmumiem."

Finanšu pakalpojumu un uzkrājumu un ieguldījumu savienības komisāre **Maria Luís Albuquerque** atbalstīja šo aicinājumu: "Mana vīzija par uzkrājumu un ieguldījumu savienību paredz radīt labklājību mūsu iedzīvotājiem un izaugsmi mūsu uzņēmumiem, apvienojot to intereses drošā, konkurētspējīgā, labi regulētā un labi uzraudzītā vidē."

EESK atzinumos minētas divas būtiskas konkurētspējas problēmas: [vienotā tirgus sadrumstalotība, uz ko norādīts E. Letta un M. Draghi ziņojumos](#), un [pārmērīga birokrātija, kura īpaši apgrūtina MVU](#). Abi šie faktori kavē inovāciju un ekonomikas izaugsmi.

Kāda ir problēmas būtība?

Uzņēmumi visā Eiropā ir pārslogoti ar sarežģītiem noteikumiem, kas dublējas. Tādēļ nākas izšķiest laiku un līdzekļus un tādēļ tiek palēnināta zaļā kursa īstenošana un ierobežota vidēja lieluma uzņēmumu piekļuve finansējumam. Tas izraisa uzņēmumu neapmierinātību, augstākas izmaksas patērētājiem un vājāku ekonomikas izaugsmi.

Līdztekus regulatīvajam slogam Eiropa saskaras ar dziļākām strukturālām problēmām, kas mazina tās konkurētspēju. Lēnais progress vienotā tirgus izveides pabeigšanā, atšķirības digitālās un enerģētikas infrastruktūras jomā un koordinētas rūpniecības politikas trūkums ierobežo ES spēju konkurēt pasaulē. Kamēr citi ekonomiskie bloki strauji rīkojas, lai piesaistītu ieguldījumus un veicinātu inovāciju, Eiropai draud atpalicība.

Kā to var labot?

Lai uzlabotu konkurētspēju, vajadzīga visaptveroša pieeja, kas ietver šķēršļu likvidēšanu tādās svarīgās nozarēs kā finanses un enerģētika, digitālās pārkārtošanās paātrināšanu un centienus nodrošināt, ka MVU var paplašināt savu darbību un konkurēt vienlīdzīgos konkurences apstākļos.

EESK atzinumos ierosināts:

- vienot noteikumus, nepazeminot vides un sociālos standartus;
- izveidot vienotu, ar mērķlietišķo intelektu darbināmu platformu, lai racionalizētu MVU un vidēja lieluma uzņēmumu pārskatu sniegšanu, tādējādi paātrinot un atvieglojot atbilstības nodrošināšanu;
- saskaņot noteikumus visās nozarēs, lai mazinātu dokumentu atkārtošanu sagatavošanā;
- standartizēt finanšu noteikumus visās dalībvalstīs un koordinēt ES rūpniecības politiku;
- reformētoglekļa ieviešanas mehānismu, lai izveidotu taisnīgāku un mazāk apgrūtinātu sistēmu. (gb)

[Vai tīras rūpniecības kurss atbilst mērķim?](#)

EESK 6. martā, tikai dažas dienas pirms 12. martā paredzētajām Padomes diskusijām, rīkoja debates par Eiropas Komisijas ierosināto tīras rūpniecības kursu. Politikā, nozares vadītāji un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji sprieda par to, vai šis plāns var reāli atbalstīt Eiropas tīro tehnoloģiju sektoru, energoietilpīgās

nozares un stratēģisko autonomiju.

Pieaugot ģeopolitiskai nestabilitātei un mainoties transatlantiskajām attiecībām, Eiropai vairāk nekā jebkad agrāk vajadzīga stratēģiska autonomija. Tīras rūpniecības kursa mērķis ir paātrināt dekarbonizāciju un apritīguma nodrošināšanu un vienlaikus uzlabot rūpniecības konkurētspēju, sākot ar enerģijas cenu samazināšanu. Joprojām neatbildēti ir jautājumi par šā kursa īstenošanas iespējām un finansējumu.

“Runa nav par to, ka jāizvēlas starp stratēģisko autonomiju, konkurētspēju vai divkāršo pārkārtošanos. Tas skar uz visas rūpniecības nozares, un tām ir jāpielāgojas – katrai savā tempā, bet ar skaidrām saistībām,” sacīja EESK Rūpniecības pārmaiņu konsultatīvās komisijas (CCMI) priekšsēdētājs **Pietro de Lotto**, norādot, ka šis uzdevums jārisina līdzsvaroti.

Komisija uzsvērusi ģeopolitisko nepieciešamību kļūt enerģētiski neatkarīgiem no Krievijas, taču Eiropas rūpniecības lejupslīde rada aizvien lielākas bažas. Pēdējos divos gados ievērojami samazināties gan rūpniecības produkcijas apjoms, gan ārvalstu tiešo investīciju apmērs.

Finansējums būs liels izaicinājums. Lai sasniegtu plānā izvirzītos mērķus, ES iestādēm, dalībvalstīm un rūpniecības nozarēm ir jāsadarbojas. Eiropas Investīciju banka apsolījusi 500 miljonus eiro pretgalvojuma veidā un 1,5 miljardus eiro energotīklu uzlabošanai, taču valstu valdībām ir jāmobilizē papildu līdzekļi.

Būtisks jautājums ir arī pārkārtošanās sociālā ietekme, it īpaši energoietilpīgajās nozarēs, kurās ievērojami samazināties darbavietu skaits. Pilsoniskās sabiedrības pārstāvji jautāja, vai enerģijas nodokļu samazināšana, kas ir viens no svarīgākajiem kursa priekšlikumiem, varētu notikt uz izglītības un veselības aprūpes finansējuma rēķina.

Neraugoties uz optimismu, kas saistīts ar tīras rūpniecības kursa ilgtermiņa mērķiem, eksperti puda bažas par tā spēju risināt īstermiņa problēmas. Ļoti svarīgs ir ātrums un vienkāršošana, jo augstas enerģijas izmaksas un regulatīvie šķēršļi var palēnināt progresu. Sadrumstalotie valstu politikas pasākumi joprojām ir problēma, un pastāv risks, ka tīras rūpniecības kurss var neizmantot būtisku iespēju saskaņot Eiropas valstu rūpniecības politikas pasākumus.

Bažas raisa arī tehnoloģiskā neitralitāte. Notiek debates par atjaunīgo energoresursu, ūdeņraža un biodegvielas pareizo līdzsvaru. Uzsvars uz atjaunīgajiem energoresursiem ir vērtējams atzinīgi, taču ir vajadzīga stingra apņēmība energoefektivitātes jomā. Atjaunīgie energoresursi laikposmā no 2021. līdz 2023. gadam Eiropas patērētājiem jau ietaupījuši 100 miljardus eiro, un tas ir sasniegums, uz kura Eiropas Savienībai ir jābalstās. (jh)

ES lauksaimniekiem steidzami vajadz?gs atbalsts, lai izdz?votu sv?rst?gaj? tirg?

Eiropas lauksaimnieki saskaras ar aizvien lielākām krīzēm - no ekstremāliem laikapstākļiem līdz tirgus nestabilitātei un negodīgai konkurencei. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) brīdina, ka pašreizējā ES politika neaizsargā

lauksaimniekus, un aicina steidzami veikt reformas, lai nodrošinātu lauksaimnieku ienākumus,

stiprinātu viņu spēju aizstāvēt savas intereses un nodrošinātu ilgtspējīgu lauksaimniecību.

ES prezidentvalsts Polijas pieprasītajā [atzinumā](#) EESK aicina izveidot noturīgāku lauksaimniecības sistēmu, kuras centrā būtu lauksaimnieki.

“Lauksaimniecība ir cēla profesija, kurai ir divi galvenie mērķi: ražot kvalitatīvu un drošu pārtiku, lai pabarotu cilvēkus, un saglabāt un uzlabot vidi. Vienīgais, ko mēs prasām pretī, ir godīga samaksa par godīgu darbu, kā arī cieņa un taisnīga samaksa par mūsu sarūpēto pārtiku,” izteicās **Joe Healy**, viens no trim atzinuma ziņotājiem.

EESK uzskata, ka kopējā lauksaimniecības politika (KLP) nav pietiekami sagatavota mūsdienu problēmu risināšanai. Kā finanšu instrumentus lauksaimnieku atbalstam tā iesaka valsts apdrošināšanu dabas katastrofu gadījumā, pretciklisku atbalstu un tiešos maksājumus. Papildu drošības tīklu varētu nodrošināt kopfondi, kas dažās ES valstīs jau tiek izmantoti un ko kopīgi finansētu lauksaimnieki, nozares pārstāvji, reģionālās valdības un ES.

Tā kā pēc 2027. gada KLP ir paredzēts pārskatīt, EESK iestājās par KLP budžeta atjaunošanu vismaz 0,5 % apmērā no ES IKP. Ir vajadzīgi stingrāki tirdzniecības noteikumi, lai nodrošinātu, ka importētie produkti atbilst ES vides un darba standartiem.

Vēl viena būtiska problēma ir pārdošana zem pašizmaksas, kas lauksaimniekus pakļauj ārkārtīgi liela finansiālam spiedienam. EESK mudina ES politikas veidotājus nopietni apsvērt iespēju aizliegt iepirkumus zem pašizmaksas, lai lielajiem mazumtirgotājiem neļautu izspiest lauksaimniekus no uzņēmējdarbības, un par paraugu izmantot Spānijas pārtikas aprites tiesību aktus.

Lai uzlabotu pārredzamību un palielinātu lauksaimnieku ietekmi tirgū, EESK ierosina izveidot digitālu ES centru, kas uzraudzītu cenas, izmaksas un peļņu. Tā arī atbalsta kolektīvas sarunas par cenām un lielāku atbalstu kooperatīviem un ražotāju organizācijām. ES lauksaimniekiem ir vajadzīga lielāka ekonomiskā neatkarība un konkurētspēja.

Klimata mērķi gan ir būtiski, taču lauksaimnieki nevar uzņemties izmaksas vieni paši. Uz videi draudzīgāku praksi tiem varētu palīdzēt pāriet ilgtspējas fonds. Atzinumā brīdināts par oglekļa emisiju pārvirzes risku, jo stingrie ES noteikumi vietējos lauksaimniekus nostāda neizdevīgā situācijā salīdzinājumā ar konkurentiem ārpus Eiropas Savienības.

EESK norāda, ka ir svarīgi investēt lauku attīstībā un inovācijā un vienkāršot KLP noteikumus. Tā kā spiediens uz lauksaimniekiem aug, ir skaidrs: ES līderiem jārikojas, pirms izzūd vēl vairāk lauku saimniecību.
(ks)

[Noturības un konkurētspējas stiprināšana 2025. gada Eiropas pusgadā](#)

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) ir sniegusi galvenos ieteikumus par 2025. gada Eiropas pusgadu - rudens

paketi, mudinot veikt stratēģiskas investīcijas un veidot ciešāku sadarbību, lai uzlabotu ES noturību un konkurētspēju.

Februāra plenārsesijā pieņemtajā [atzinumā](#) EESK izklāstīja savus ieteikumus, uzsverot ilgtspēju, darba tirgus reformas un valstu un ES politikas labāku saskaņošanu, vienlaikus aicinot vairāk iesaistīt pilsonisko sabiedrību.

EESK pauda nožēlu par to, ka nav izstrādāts gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījums, kas ir būtisks politikas dokuments. Komiteja uzsvēra, ka ES iestādēm jā sagatavojas ģeopolitiskiem riskiem, kas ietekmē tirdzniecību, inflāciju un izaugsmi.

EESK atbalstīja iniciatīvu "Konkurētspējas kompass" un aicināja veikt ieguldījumus enerģētikas un digitālajā nozarē, iekļaujot Eiropas Stratēģisko investīciju fondu. Turklāt Komiteja aicināja īstenot spēcīgāku pilsoniskās sabiedrības līdzdalību, pragmatisku Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) pārskatīšanu un ciešāku dalībvalstu sadarbību, lai uzlabotu ekonomikas politiku un produktivitāti. (tk)

Kohēzijas politikas modernizāšana spēcīgākai un noturīgākai ES

Kohēzijas politika jau ilgi ir Eiropas integrācijas pīlārs, kas veicina ekonomisko, sociālo un ģeogrāfisko vienotību visā ES. Veidojot daudzgadu finanšu shēmu (DFS) laikposmam pēc 2027. gada, ir būtiski modernizēt kohēzijas politiku, lai

palielinātu tās efektivitāti, ilgtspēju un spēju reaģēt uz jauniem izaicinājumiem.

Nesen pieņemtajā atzinumā par tematu "[Kohēzijas politika pēc 2027. gada: stingrāka orientācija uz rezultātiem](#)" EESK uzsvēra nepieciešamību izmantot uz rezultātiem orientētu pieeju, lai nodrošinātu, ka kohēzijas politika turpina sniegt taustāmus ieguvumus, vienlaikus samazinot nevienlīdzību un veicinot ilgtspējīgu konkurētspēju.

"Kohēzijas politikai arī turpmāk jābūt galvenajam ES reģionālās attīstības instrumentam. Uz rezultātiem orientēta pieeja nodrošina, ka katrs iztērētais euro veicina ekonomisko un sociālo labklājību," sacīja atzinuma sagatavotājs **David Sventek**.

Lai atbalstītu reģionālo attīstību, zaļo un digitālo pārkārtošanos un ekonomikas konkurētspēju, DFS 2028+ būs būtiski jāpārstrādā. Tā kā investīciju vajadzības pārsniedz 750–800 miljardus eiro gadā, ļoti svarīgs ir spēcīgs ES finansējums.

EESK aicina saglabāt fiskālo kapacitāti 1,8 % apmērā no ES IKP un palielināt kohēzijas politikas finansējumu. Galvenās prioritātes ir dalīta pārvaldība, pielāgota reģionālā politika, uz rezultātiem balstīts finansējums un vienkāršoti procesi.

Uz rezultātiem orientēta pieeja uzlabo efektivitāti, taču tai ir nepieciešama labāka īstenošana un pārraudzība. Līdzsvars starp konkurētspēju un sociālajiem ieguldījumiem, tehniskā atbalsta stiprināšana un pārredzamības nodrošināšana kohēzijas politiku padarīs efektīvāku, veicinot ekonomikas noturību un

EESK aicina ar reģeneratīvo tūrismu stiprināt ekonomiku un vidi

Tūrisms ir viens no ES ekonomikas dzinējspēkiem un var stiprināt Eiropas konkurētspēju. Ir laiks pārdomāt, kā tūrisms darbojas, un papildus ilgtspējas tūrismam virzīties uz reģeneratīvo tūrismu, ar kura palīdzību galamērķi ne tikai izdzīvo, bet arī uzplaukst.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) mudina Eiropas Savienību pārveidot tūrisma nozari un uzsvērt ilgtspēju un reģenerāciju, kas nodrošinās ilgtermiņa ieguvumus ekonomikai un videi.

Tā kā tūrisms joprojām ir vitāls ES ekonomikas pīlārs, īpaši reģionos, kas ir lielā mērā atkarīgi no šīs nozares, EESK atbalsta paātrinātu pārkārtošanos uz ilgtspējīgu tūrismu un pāreju uz reģeneratīvām tūrisma stratēģijām, kā izklāstīts tās atzinumā [“Tūrisms Eiropas Savienībā: ilgtspēja kā konkurētspējas virzītājspēks ilgtermiņā”](#).

“Mums jānodrošina, ka tūrismam ir svarīga loma Eiropas konkurētspējas atdzīvināšanā. Tas ir būtiski, jo tūrisms ir ļoti svarīga daudzu dalībvalstu un reģionu IKP, kā arī to vērtības ķēžu daļa,” teica atzinuma ziņotāja **Isabel Yglesias**.

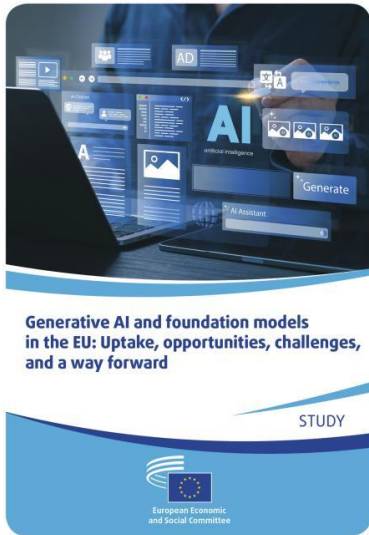
Yglesias kdze norāda, ka atzinuma pamatā ir Palmas deklarācija, kas pieņemta Spānijas prezidentūras laikā 2023. gada otrajā pusē un ar kuru tika panākta plaša vienprātība par to, kā nodrošināt, ka tūrisma nākotnes centrā ir ilgtspēja.

Šajā nolūkā Eiropas institūcijām un valstu, reģionālajām un vietējām pārvaldes iestādēm aktīvi jāatbalsta nozare pārejas procesā, nodrošinot pastāvīgu dialogu ar visām attiecīgajām ieinteresētajām pusēm un stiprinot sociālo dialogu.

Lai gan ilgtspējas centieni tūrisma jomā ir bijuši veiksmīgi, pēcpandēmijas ceļojumu bums rada spiedienu uz daudziem populāriem galamērķiem. Tūrisma lielā pieauguma dēļ reģioniem ir grūtāk līdzsvarot ekonomikas izaugsmi un ilgtspējīgu attīstību, un vienlaikus tie saskaras ar personāla trūkumu un neatbilstību starp pieejamajām darbvietām un darba ņēmēju prasmēm.

Tāpēc EESK arī aicina pievērsties reģeneratīvajam tūrismam un to iekļaut Eiropas ilgtspējīga tūrisma stratēģijā, ar kuru Eiropas Komisija nāks klajā tuvākajos mēnešos.

Atšķirībā no tradicionālā ilgtspējīgā tūrisma, kas cenšas samazināt kaitējumu videi, reģeneratīvā tūrisma mērķis ir atjaunot un stiprināt dabas, sociālo un ekonomisko kapitālu. Šī tālredzīgā pieeja integrē aprites ekonomikas principus un cenšas atstāt ilgstošu pozitīvu ietekmi uz galamērķiem un vietējām kopienām. (II)

Jauns EESK pētījums par ģeneratīvo mākslīgo intelektu: Eiropas MI konkurētspējas stiprināšana

Mākslīgā intelekta attīstības jomā ES atrodas kritiskās krustcelēs. Lai gan ģeneratīvā mākslīgā intelekta tirgū dominē ASV uzņēmumi – piesaistot 80 % no globālajām privātajām investīcijām – strauji progresē Ķīna. Lai noskaidrotu, kas ir nepieciešams Eiropas konkurētspējas saglabāšanai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) sadarbībā ar [Eiropas politikas pētījumu centru \(CEPS\)](#) ir publicējusi jaunu pētījumu.

Pētījumā, kas sagatavots EESK Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētās nodaļas (INT) uzdevumā un regulāri apspriests [EESK Digitālā vienotā tirgus novērošanas centrā](#), aplūkotas galvenās iespējas, problēmas un politikas pasākumi, kas nepieciešami, lai uzlabotu Eiropas

mākslīgā intelekta vidi.

Galvenie ieteikumi Eiropas Savienībai:

- **palielināt ieguldījumus mākslīgajā intelektā un datošanas jaudu** – Eiropai jāpalielina ieguldījumi MI infrastruktūrā, lai veicinātu inovāciju;
- **koncentrēties uz trim nozarēm ar augstu potenciālu** – mākslīgais intelekts var veicināt izaugsmi autobūves nozarē, tīru enerģiju un izglītību;
- **veicināt atvērtā pirmkoda MI** – atvērto MI modeļu veicināšana uzlabos pieejamību un konkurenci;
- **labāk integrēt pētniecības un izstrādes centienus** visā Eiropas Savienībā;

Pilsoniskās sabiedrības iespēcināšana MI pārvaldībā

Pētījumā uzsverta pilsoniskās sabiedrības organizāciju (PSO) nozīme MI politikas veidošanā un pārvaldībā. Lai veicinātu iekļautību un ētisku MI pieņemšanu, ziņojumā ieteiktas:

- **MI pratības programmas** – apmācības un sociālā dialoga iniciatīvas ar mērķi iesaistīt darba ņēmējus un sabiedrību;
- **pieeja “Social by Design”** – nodrošināt, ka MI attīstība ir cilvēkcentrēta un pielāgota sabiedrības vajadzībām;
- **lielāks finansējums pilsoniskās sabiedrības organizācijām** – atbalsts bezpeļņas organizācijām, kas mazina plaisu starp MI tehnoloģiju un sabiedrības izpratni;
- **ētiska MI pieņemšana** – piešķirt prioritāti uzticamam mākslīgā intelekta sistēmām, kas atbilst Eiropas vērtībām;

EESK potenciāla izmantošana mākslīgā intelekta politikā

EESK ir labas iespējas, lai veicinātu PSO strukturētu iesaisti mākslīgā intelekta politikā. Pētījumā ieteikts atbalstīt atvērtā pirmkoda MI un veicināt ētisku inovāciju, izmantojot publiskā iepirkuma un finansēšanas shēmas, EESK darbojoties kā centrālajai struktūrai, lai sadarbotos ar PSO un atvērtā pirmkoda kopienām un palielinātu informētību par MI ietekmi uz sabiedrību.

Ar pētījumu tiek arī ieviests **vienots MI glosārijs**, lai izveidotu kopīgu valodu, nodrošinot efektīvu saziņu starp politikas veidotājiem, izstrādātājiem un lietotājiem, kas ir svarīgi atbildīgai MI izstrādei, pārvaldībai un

ieviešanai dažādās nozarēs.

Šis pētījums tiks kopīgots ar galvenajām ES iestādēm, un paredzams, ka tas tiks izmantots turpmākajā mākslīgā intelekta politikā. Pilns ziņojuma teksts pieejams [šeit](#). (vk)

GRUPU JAUNUMI

Copyright: EU2025 - source: EC

Pārdomotais skatījums uz ES tīras rūpniecības kursu: steidzamības un reformas nepieciešamība

EESK Rūpniecības pārmaiņu konsultatīvās komisijas (CCMI) delegāts Michal Pintér

Nesen ierosinātajā tīras rūpniecības kursā atzīta energoietilpīgo nozaru stratēģiskā nozīme ES ekonomikā un pareizi minētas to lielākās problēmas. Tīras rūpniecības kursā iekļautas tādas ievēribas cienīgas ieceres kā zaļie vadošie tirgi, atbalsts aprites ekonomikai un dekarbonizācijas finansējums, taču pasākumiem trūkst nepieciešamās steidzamības un drosmes, kas varētu apturēt Eiropas energoietilpīgo nozaru lejupslīdi.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja nesen pieņemtajā atzinumā [“Energoietilpīgo ES rūpniecības nozaru nākotne augsto enerģijas cenu un pārkārtošanās izmaksu kontekstā”](#) atzina, ka ES un trešo valstu energoietilpīgo rūpniecības nozaru konkurētspēja ievērojami atšķiras. Komisija pareizi norādījusi, ka galvenais vaininieks ir enerģijas cenas. Tomēr tīras rūpniecības kursā un rīcības plānā attiecībā uz cenas ziņā pieejamu enerģiju nav ierosināta elektroenerģijas tirgus struktūras reforma. Robežcenu sistēma darbojas, kamēr ES guva labumu no salīdzinoši lētas un stabilas gāzes piegādes pa cauruļvadiem no Krievijas. Diemžēl situācija ir mainījusies, jo tagad esam atkarīgi no dārgām un nepastāvīgām sašķīdinātās dabasgāzes piegādēm un, visticamāk, būsīm atkarīgi vēl daudzus gadus. Neraugoties uz to, ka ES energoresursu struktūrā arvien pieaug zemo izmaksu un no fosilajiem kurināmajiem brīvas elektroenerģijas īpatsvars, fosilā kurināmā cenas joprojām nosaka toni elektroenerģijas cenu veidošanās procesā.

Politikas veidotāju centieni palielināt atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanu ir apsveicami, taču pašreizējās tirgus uzbūves dēļ tie nemazina elektroenerģijas rēķinus. Vajadzīgi tūlītēji pasākumi, lai atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas izmaksu priekšrocības nodotu rūpniecības nozarēm un novērtētu visas cenu samazināšanas iespējas, tostarp elektroenerģijas cenu atsaistīšanu.

Tīras rūpniecības kursā arī atzītas nepilnības oglekļa ieviedkorekcijas mehānismā (eksporta risinājumu trūkums, resursu pārvešana un noteikumu apiešana) un tirdzniecības aizsardzības instrumentos. Tomēr minētajā kursā diemžēl maz runāts par to, kā tiks aizsargāts ES tirgus, un Eiropas energoietilpīgās nozares nav pārliecinātas par savu likteni pasaules tirdzniecības kara apstākļos.

EESK mudina ES iestādes īstenot izlēmīgus pasākumus, kas paredzēti nozaru rīcības plānos, lai novērstu turpmāku deindustrializāciju un saglabātu ES spēju veikt rūpniecības pārkārtošanos.

Nevar būt aizsardzības bez sociālajiem ieguldījumiem

Sagatavojusi EESK Darba ņēmēju grupa

Aizsardzības un sociālajiem izdevumiem jāiet roku rokā - nedrīkst upurēt labklājības valsti, lai palielinātu aizsardzības izdevumus.

Spēcīga labklājības valsts joprojām ir svarīgs instruments, lai apturētu galēji labējo partiju centienus Eiropas Savienībā replicēt Kremļa tipa autokrātijas.

Sākoties ceturtajam kara gadam Ukrainā, daudzi aicina palielināt aizsardzības izdevumus, it īpaši pēc politiskajām pārmaiņām ASV. Eiropas valstu aizsardzība vairs nešķiet garantēta. Tas jau ir lauzis daudzus tabu ne tikai saistībā ar diskusijām par militārajiem jautājumiem ES līmenī, bet arī par parādsaistību palielināšanu.

Tomēr dažas no šīm balsīm to ir arī formulējušas kā nulles summas kompromisu ar labklājības valsti – it kā ASV armijas spēks būtu saistīts ar pienācīgas sociālās aizsardzības trūkumu valstī vai arī it kā mūsu novājinātās armijas būtu pensiju un sociālās drošības rezultāts.

Darba ņēmēju grupa vēlas uzsvērt divus jautājumus.

- ES kopumā ir pasaulē otrā lielākā militāro izdevumu tērētāja. Lai gan dažos gadījumos var būt vajadzīgi kopīgi vai papildu izdevumi, patiešām nepieciešama ir koordinācija un kopīgi projekti, lai nodrošinātu stratēģisko autonomiju. Mums jāaizstāv pašiem sevi, nevis globāli jākonkurē ar ASV.
- Labi funkcionējoša labklājības valsts, kā arī centieni apkarot nabadzību un nevienlīdzību ir galvenais instruments, lai novērstu galēji labējo spēku pārsvaru daudzās dalībvalstīs. Šim galēji labējiem partijām, kuru popularitē pieaug, ir maza vērtība demokrātijas, tās ir atklāti naidīgas pret lielāko daļu mūsu vērtību, cenšas mūsu dalībvalstīs replicēt Kremļa autokrātiju un, ja nonāks pie varas, panāks to, ka neizdosies izveidot koordinātu aizsardzības politiku.

Tāpēc dalībvalstīm ieguldījumi aizsardzībā un sociālie ieguldījumi jāuzskata par savstarpēji pastiprinošiem, kas vieni otru padara iespējamus.

Pilsoniskās sabiedrības organizāciju grupa aicina palielināt skaļumu pilsoniskajai sabiedrībai

Sagatavojusi EESK Pilsoniskās sabiedrības organizāciju grupa

EESK jau no paša sākuma ir jāiesaista Eiropas Komisijas iniciatīvās, kuru mērķis ir pastiprināt sadarbību ar pilsonisko sabiedrību. EESK Pilsoniskās

sabiedrības organizāciju grupa uzskata, ka EESK gaidāmais pētījums “Pilsoniskā dialoga prakses kartēšana ES iestādēs” var sniegt vērtīgu ieguldījumu.

Pēc ES jaunā politiskā cikla sākuma un paziņojuma par *ES stratēģiju pilsoniskās sabiedrības atbalstam, aizsardzībai un iesaistīšanai 2025. gada trešajam ceturksnim* [Komisijas darba programmā](#) Pilsoniskās sabiedrības organizāciju grupa rīkoja [konferenci](#), lai uzsvērtu galvenās darbības, kas vajadzīgas 2024.–2029. gada pilnvaru termiņā. 3. martā notikušajā pasākumā piedalījās aptuveni 100 valstu un Eiropas pilsoniskās sabiedrības organizāciju (PSO) un iedzīvotāju pārstāvji.

Pilsoniskās sabiedrības organizāciju grupas priekšsēdētājs **Séamus Boland** norādīja, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijām ir nozīmīga loma, lai nodrošinātu, ka politikas veidošana ir balstīta uz informāciju un atbilst cilvēku vajadzībām. Viņš atkārtoti puda grupas un Komitejas aicinājumu EESK iesaistīties Komisijas plānotajā pilsoniskās sabiedrības platformā.

“EESK ar savu pieredzi un platformu, ko tā nodrošina, jau no paša sākuma ir jāiesaista Eiropas Komisijas iniciatīvās, kuru mērķis ir pastiprināt sadarbību ar pilsonisko sabiedrību. EESK jāpiedalās pārvaldībā un jābūt pilsoniskās sabiedrības platformas izveides iniciatīvas nozīmīgai sastāvdaļai,” norādīja Séamus Boland.

Viņš uzsvēra, ka strukturēts, regulārs, pārredzams un iekļaujošs pilsoniskais dialogs būtu jābalsta uz esošajām struktūrām un tajā jāapvieno visas attiecīgās ieinteresētās personas. Tādēļ Eiropas iestādēm būtu jāizveido pilsoniskā dialoga darba grupa, ko veicinātu EESK.

“Pilsoniskā dialoga darba grupa varētu radīt plānu, kā veidot labvēlīgāku vidi pilsoniskās sabiedrības organizācijām politikas veidošanas procesā,” sacīja Séamus Boland. Tas varētu būt pirmais solis ceļā uz strukturētāku pilsonisko dialogu un centieniem risināt šādus jautājumus: ar ko notiek apspriešanās, par kādiem tematiem, kādos termiņos un ar kādiem rezultātiem?

Turklāt ierosinātā darba grupa varētu izmantot EESK gaidāmā pētījuma “Pilsoniskā dialoga prakses kartēšana ES iestādēs” rezultātus.

Pētījumu pasūtīja EESK pēc Pilsoniskās sabiedrības organizāciju grupas pieprasījuma. Paredzams, ka rezultāti būs pieejami no 2025. gada jūlija. Pētījumā veikta pilsoniskā dialoga prakses visaptveroša kartēšana ES iestādēs: kādi pilsoniskā dialoga procesi pašlaik tiek organizēti un kāda veida metodoloģija tiek izmantota? Zināšanām par pašreizējo praksi būtu jāsniedz informācija un jāatbalsta darbs pie strukturētāka pilsoniskā dialoga jaunajā lēģislatīvajā ciklā. Konferencē ar sākotnējiem pētījuma rezultātiem jau iepazīstināja **Berta Mizsei** no Eiropas politikas pētījumu centra (CEPS).

Konferencē arī tika uzsvērts, ka PSO finansiālā stabilitāte ir priekšnoteikums dialogam un politikas veidotāju sasaistei ar cilvēku vajadzībām. Ir jāgarantē to finansiālā stabilitāte un neatkarība.

Konferences [secinājumi un ieteikumi](#) atrodami EESK tīmekļa vietnē.

INICIATĒVA “JĒSU EIROPA, JĒSU LĒMUMI!” (YEYS)

2025. gada pasākums “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi!”: aktīvs pilsoniskums un korupcijas apkarošana ir jauniešu darba kārtošanas prioritātes

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas (EESK) ik gadu rīkotais jaunatnes pasākums “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi!”, kas norisinājās 2025. gada 13. un 14. martā saistībā ar tēmu “Dot vārdu jauniešiem”, bija veltīts jauniešu lomai kopīgā noturīgas nākotnes veidošanā.

Šogad pasākumā piedalījās gandrīz 100 jauniešu no visas ES, deviņām ES kandidātvalstīm un Apvienotās Karalistes. Dalībnieki pārstāvēja jaunatnes organizācijas, valstu jaunatnes padomes un vidusskolas un puda dažādu jaunatnes grupu bažas. Daudzi no viņiem ir pieredzējuši jauniešu interešu aizstāvji, taču citiem šis pasākums bija svarīgs pirmais solis, lai iesaistītos līdzdalības demokrātijas procesos savās kopienās un plašākā mērogā.

Vairākos semināros jaunieši koordinātoru vadībā vienojās par to, kādi ir aktuālākie jautājumi, kas, viņuprāt, politikas veidotājiem būtu jārisina. Šie jautājumi bija saistīti gan ar korupcijas apkarošanu, gan ar saskaņotas klimata stratēģijas izstrādi un vienlīdzīgu tiesību nodrošināšanu visiem. Tā kā korupcija grauj uzticību iestādēm un vājina demokrātiju, ir svarīgi atbalstīt pētniecisko žurnālistiku un uzlabot nodokļu maksātāju līdzekļu izlietojuma pārredzamību.

“Mums jānodrošina pārskatatbildība. Mēs nevaram atļauties būt pasīvi vērotāji, jo bezdarbības izmaksas ir pārāk augstas. Mums tā ir jāapkaro un mums ir jāgūst uzvara,” sacīja viens no pasākuma “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi!” dalībniekiem.

Jaunieši arī norādīja, ka vajadzīgi kopīgi klimata pārmaiņu ierobežošanas mērķi, un uzsvēra, ka “jāgarantē eksistence, kas ir brīva no klimata pārmaiņu negatīvās ietekmes.” Viņi aicināja izstrādāt uz vērtībām balstītas mācību programmas, kas pozitīvi ietekmētu uzvedību tiešsaistē un ierobežotu dezinformāciju. Pasākuma “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi!” dalībnieki iestājās arī par vienlīdzīgām tiesībām, attieksmi un iespējām, kā arī par visu cilvēku iekļaušanu visās jomās. Runājot par jauniešu nepietiekamo pārstāvību politisko lēmumu pieņemšanas procesos, viņi uzsvēra, ka demokrātijā ir jāuzklausa visas balsis.

Pusotru dienu ilga pasākums beidzās ar tā kulmināciju, proti, jauniešu plenārsēdi, kurā apņēmīgi un aktīvie jaunieši savus ieteikumus iesniedza EESK priekšsēdētājam **Oliver Röpke** un ES jaunatnes lietu koordinatorei **Biliana Sirakova**. Pēc balsošanas pasākuma “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi!” dalībnieki sarīdoja piecas prioritātes pēc to svarīguma.

- (1) Korupcijas apkarošana ar pārredzamību un jauniešu līdzdalību.
- (2) Aktīva pilsoniskums: no klases līdz kopienai.
- (3) Pilnīga līdztiesība.
- (4) Jaunatne pelnījusi uz klausīšanu.
- (5) Saskaņotas klimata pārmaiņu stratēģijas izstrāde.

Komitejas priekšsēdētājs O. Röpke uzsvēra, ka šie ieteikumi varētu ietekmēt EESK konsultatīvo darbu, un norādīja, ka dzimumu līdztiesība ir svarīga Komitejas prioritāte. Biliana Sirakova atzīmēja, ka šie ieteikumi palīdzēs arī ES darbā. (cpwb)

Pamudinājums, kas dod spēku

Sagatavojusi Kristýna Bulvasová

Nestabilos apstākļos pasaulē, kurā tiek apšaubīti izsenis pastāvējuši uzskati, un līdz šim kopīgās vērtības mūs vairs nevieno, bet šķēļ, jauniešiem jau tagad ir jāsaņem iespēja jēgpilni iesaistīties visu to samilzušo problēmu risināšanā, kuru

apmērs turpina augt mūsu acu priekšā. Pasākuma “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi 2025” diskusijas skaidri parādīja, ka nav tāda viena temata, ko varētu saukt par jauniešu tematu, un ka jaunieši ir pamatoti nobažījušies par daudzām un dažādām problēmām, sākot no korupcijas apkarošanas un līdztiesības veicināšanas un beidzot ar cīņu pret klimata pārmaiņām – tā raksta čehu studente un “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi” dalībniece Kristýna Bulvasová.

Tādas frāzes kā “jūsu paaudzi skar problēmas, kādu agrāk nav bijis” vai “jums ir jāuzņemas vadība un jāpalīdz atrisināt pašreizējās problēmas” es, būdama jauna Z paaudzes pārstāve, esmu dzirdējusi neskaitāmas reizes. Situācija ir sarežģīta un mūs skar lielas problēmas: nebijusi demokrātijas erozija, mūsu sabiedrības polarizēšanās jautājumos, kas agrāk bija mūsu kopīgās vērtības, ilgi pastāvējušu uzskatu un sistēmu saļodzīšanās, kā arī pieaugoša nestabilitāte.

Lielas cerības tiek liktas ne tikai uz jauniešiem, bet arī uz vāji finansētajām pilsoniskās sabiedrības organizācijām un uz to izšķirošo lomu jaunatnes vērtību veidošanā, kā arī uz izglītības sistēmām. Formālai izglītībai būtu jāspēj jauniešus apgādāt ar prasmēm un rīkiem, kas viņiem vajadzīgi, lai kļūtu par problēmu risinātājiem un par šodienas un nākotnes līderiem. Diemžēl es baidos, ka daudzas izglītības sistēmas nav pietiekami elastīgas un nav gatavas 21. gadsimta izaicinājumiem: skolas nespēj piedāvāt izglītību par klimata pārmaiņām vai par vispārējiem garīgās vai reproduktīvās veselības jautājumiem. Tām trūkst arī jaunāko tehnoloģiju, un tās nespēj pilnvērtīgi iekļaut neaizsargātās grupas.

Pat jautājums par to, kuri cilvēki ir neaizsargāti, ir politizēts vai, pat vēl sliktāk, – kļuvis par ieroci un vēl vairāk sarežģījis situāciju tiem, kam šāds apgrūtinājums ir vajadzīgs vismazāk un par kuriem nevajadzētu aizmirst.

Mūsu sabiedrībā vairs nav vienprātības par to, ko nozīmē neaizsargātība vai kā to atpazīt – šādu secinājumu man nācās izdarīt, netālu no Čehijas un Slovākijas robežas vadot semināru skolā, kur es runāju par vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību un par citiem ar dzimumu saistītiem nevienlīdzības veidiem. Skolēni un skolotāji reaģēja ļoti asi un pilnībā noraidīja domu, ka mūsu sabiedrībā pastāv jebkāda veida nevienlīdzība. Tāpēc esmu pārliecināta, ka neatkarīgi no vecuma grupas vajag vairāk diskusiju un ir jāpastiprina spēja risināt pastāvošās neaizsargātības un nevienlīdzības jautājumu.

Vienlīdzīga jauniešu, tostarp nelabvēlīgā situācijā esošu sieviešu un meiteņu, personu ar invaliditāti, migrantu izcelsmes jauniešu, piekļuve izglītībai un iespējām joprojām ir tāls sapnis. Ja mūsu kopīgais mērķis ir nodrošināt jauniešiem spēcīgu pamatu, lai viņi varētu īstenot savu potenciālu un piepildīt sapņus, ir jāsāk rīkoties. Piedāvāt risinājumu nav viegli, taču, ja tiktu stiprinātas ES dalībvalstu saiknes ar pilsonisko sabiedrību, it īpaši saiknes neformālās izglītības jomā, varētu izdoties mazināt plaisas pēc tam, kad būs noteiktas vistrauslākās jomas. Pēc tam vajadzētu pilnveidot skolotāju un visu jaunatnes darbinieku prasmes kopienu veidošanas jomā, jo tās varētu nodrošināt pamatu mērķtiecīgiem un sistemātiskiem risinājumiem.

Pilsoniskā sabiedrība ir uzņēmusies veicināt aktīvu pilsonisko līdzdalību, tomēr jauniešu iesaiste lēmumu pieņemšanā un demokrātiskā pārvaldībā joprojām ir vāja. Starp jauniešu vēlmēm un to sasniegšanai pieejamajām vietām un iespējām pastāv ļoti skaidra plaisa. Ar vēlēšanām vien nav iespējams sasniegt vēlamos rezultātus, jo cīņa pret politisko kultūru un dezinformāciju dažās valstīs joprojām ir grūta un sarežģīta. Tomēr nebalsošana nenožīmē to, ka cilvēkiem nebūtu viedokļa vai risināmu jautājumu. Aktīva pilsoniskuma veicināšanas nolūkā jauniešiem ir vajadzīga ne tikai pozitīva demokrātiskas darbības pieredze, bet arī reāli rezultāti, jo jauniešu iesaiste nevar būt tikai tukši vārdi, formalitāte vai selektīva norise. Es joprojām ceru, ka ES dalībvalstis spēs radīt šīs jauniešiem vajadzīgās vietas un varbūt pat turpmāk vairs nelikt jauniešiem gaidīt, kad viņiem tiks dota iespēja jēgpilni iesaistīties un līdzradīt. Bet tas nedrīkst notikt pēc trīs, pieciem vai desmit gadiem. Lai novērstu tālāku sabiedrības šķelšanos, pārmaiņām ir jānotiek tūlīt.

Pasākumā "Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi 2025" man bija izdevība piedalīties konkrēti ar klimata pārmaiņām saistīta ieteikuma izstrādē, jo es personiski uzskatu, ka planētas trīskāršā krīze ir viena no lielākajām cilvēces problēmām. Viens no pieciem pasākuma "Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi" ieteikumiem līdztekus korupcijas apkarošanai ar pārredzamības un jauniešu līdzdalības starpniecību, kā arī līdztekus aktīvam pilsoniskumam, līdztiesībai un idejai, ka "jaunatne ir pelnījusi tikt uzklautā", bija saskaņotas ES klimata pārmaiņu stratēģijas izstrāde. Tā kā šis temats tika iekļauts vispārēji atbalstīto ieteikumu sarakstā, ir skaidrs, ka jaunieši, kas piedalījās pasākumā "Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi", to uzskata par būtisku uzdevumu. Tomēr tas atspoguļo jau zināmā mērā privileģētu jauniešu grupas perspektīvu, kuru nevar uzskatīt par reprezentatīvu visām ES dalībvalstīm. Varētu pat rasties priekšstats, ka šis ieteikums pasākuma "Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi 2025" dalībniekiem ir vissvarīgākais, tomēr galīgajā balsojumā tas ierindojās pēdējā vietā. Tāpēc tas varētu kalpot par atgādinājumu, ka nav tāda viena temata, ko varētu dēvēt par jauniešu tematu. Jaunieši pamatoti raizējas par visiem pašreiz aktuālajiem jautājumiem, un tāpēc jaunatnes programma vienmēr ir plaša un intersekcionāla.

Daži jaunieši atzīst vides aizsardzības un ilgtspējas nozīmi, toties citi nevar atļauties to uzskatīt par prioritāti, jo viņiem ir grūti apmierināt savas pamatvajadzības. Es minēju trīskāršo planētas krīzi kā vienu no cilvēces lielākajām problēmām, taču, ja mēs domājam par nepieciešamību vienlaikus risināt visus svarīgos jautājumus un meklēt efektīvus risinājumus, aina atšķiras. Pašreizējais ģeopolitisks konteksts un ES cīņa par globālo konkurētspēju sadala uzmanību un palēnina pārkārtošanās procesu. Taču beigās nākas konstatēt, ka planētas B, kur atrisināt šīs problēmas, mums nav un arī nebūs nākamajām paaudzēm un ka mēs vairs nevaram atļauties dzīvot pāri planētas līdzekļiem.

Lai arī situācija ir nopietna, jauniešiem visā daudzveidībā joprojām vajadzētu būt iespējai izbaudīt jaunību ar visām tās privilēģijām, problēmām un skaistajām pusēm. Tomēr viens no jaunākajiem ANO ziņojumiem liecina, ka pēdējos desmit gados ir acīmredzami samazinājusies gadu jaunu pieaugušo apmierinātība ar dzīvi un laimes sajūta. Lai gan situācija ir smaga, esmu dziļi pārliecināta, ka mēs atrisināsim samilzušās problēmas un uzlabosim dzīves kvalitāti visiem, ja vien mums izdosies iedvesmot jauniešus, rādot, ka viņu darbs patiešām nes augļus.

Kristýna Bulvasová ir Eiropas Ilgtspējīgas attīstības tīkla Jaunatnes tīkla locekle. Viņa ir bijusi jaunatnes delegāte Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresā un Čehijas ANO jauniešu delegātu programmas dalībniece. Kā bijusi Čehijas un Vācijas Jaunatnes foruma runaspersona viņa joprojām aktīvi iesaistās Čehijas un Vācijas sadarbības stiprināšanā. Kristýna, būdama aktīva jaunie, interesējas par tādu izglītību un ilgtspēju, kas vērsta uz nākotni, un pašlaik vada Čehijas NVO "MOB – Mladí občané" un vienlaikus gatavojas beigt studijas Kārļa Universitātē Prāgā un Rēgensburgas Universitātē. Līdztekus aktīvai dalībai pasākumā "Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi" Kristýna uzstājas arī EESK Pilsoniskās sabiedrības nedēļas sesijā "Prognozēšana taisnīgas pārkārtošanās un zaļās un zilās izaugsmes nolūkā".

MOLDOVAS JAUNIEŠI PASĀKUM? "JŪSU EIROPA, JŪSU LĒMUMI": JAUN? PAAUDZE, KAS PAPLAŠINA SAVU APVĒRSNI

Moldovas jaunie Mădălina-Mihaela Antoci bija viena no tām ES kandidātvalstu pārstāvē, kas šogad piedalījās ikgadējā EESK jaunatnes pasākumā "Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi". Viņa piedalījās arī EESK Pilsoniskās sabiedrības nedēļā un tās atklāšanas paneldiskusijā "Vēl aizvien vienoti dažādībā" uzstājās ar iedvesmojošu uzrunu. Moldovas "Erasmus" studentu tīkla priekšsēdētāja un Moldovas Nacionālās jaunatnes padomes valdes locekle Mădălina-Mihaela stāsta, ko Moldovas jauniešiem nozīmē Eiropas Savienība kā viņa apņēmusies mudināt Moldovas jauniešus studēt ārzemēs un apgūt prasmi domāt globāli.

1. Vai Moldovas Nacionālā jaunatnes padome iesaista jauniešus diskusijās par integrāciju Eiropas Savienībā? Kāda ir moldāvu jauniešu attieksme pret Eiropas Savienību?

Pilnīgi noteikti. Moldovas Nacionālā jaunatnes padome rūpējas par to, lai, norisinoties Moldovas integrācijai ES, tiktu uzklauts jauniešu viedoklis un šajā nolūkā notiktu apspriedes, informācijas kampaņas un tieša sadarbība ar politiķiem. Daudziem Moldovas jauniešiem ES nozīmē progresu, jaunus apvēršņus un nākotni, kurā viņu talanti tiks atzīti un novērtēti. Tomēr informētība joprojām nav pilnībā apmierinoša, un mēs strādājam pie tā, lai zinātkāri pārvērstu aktīvā līdzdalībā.

Mēs organizējam forumus, debates un darbseminārus par ES integrāciju, politiku un jauniešu tiesībām.

Mēs aicinām valsts lēmumu pieņemšanas procesos iesaistīt jauniešus.

Pēc mūsu iniciatīvas notiek kampaņas, kuru mērķis ir informēt un izglītēt Moldovas jauniešus par to, kādas priekšrocības sniedz dalība ES.

2. Vai jūs varētu īsi pastāstīt par savu darbu ar "Erasmus" studentu tīklu Moldovā?

Es, būdama Moldovas "Erasmus" studentu tīkla priekšsēdētāja, palīdzu jauniešiem izmantot starptautiskās iespējas, kas var mainīt viņu dzīvi. Mūsu komandas darbības jomā ir mobilitātes veicināšana, labvēlīgas vides veidošana apmaiņas studentiem un starptautiskās izglītības atbalsts. Viena no manām galvenajām iniciatīvām ir "Erasmus skolās" – tajā mēs vadinām vidusskolu audzēkņus sapņot par iespējām ārpus robežām un domāt globāli.

3. Vai Jums ir zināms, cik daudz Moldovas studentu kopumā piedalījušies vai ik gadu piedalās "Erasmus+" akadēmiskajās programmās?

Pašlaik Moldovā nav "Erasmus+" viesstudentu, taču mūsu jaunieši ir guvuši ievēribu ārzemēs. Katru gadu 500–700 Moldovas studentu studē vadošajās Eiropas augstskolās vai, pateicoties programmai "Erasmus+", stažējas svarīgās Eiropas iestādēs. Kopš programmas uzsākšanas tūkstošiem jauniešu ir guvuši starptautisku pieredzi, atgriezušies atpakaļ ar inovatīvām idejām, iemācījušies līderības prasmes un ieguvuši jaunu perspektīvu. Pateicoties programmai "Erasmus skolās", es cenšos panākt, lai mobilitāte kļūtu par realitāti vēl lielākam skaitam Moldovas jauniešu un viņi saprastu, ka viņiem dota iespēja izzināt pasauli.

4. Cik vērtīgas, Jūsaprāt, ir šādas akadēmiskās apmaiņas programmas jauniešiem tādā kandidātvalstī kā Moldova?

"Erasmus+" nav tikai studiju programma – tā ir arī starta platforma Moldovas nākotnei. Jauniešiem tā dod ne tikai izglītību, bet arī māca pielāgoties, būt izturīgiem un apgūt Eiropas perspektīvu. Kandidātvalstij Moldovai tā nozīmē veidot tādu jauno paaudzi, kas paplašina savu apvārsni, ievieš jauninājumus, sadarbojas un ir gatava vadīt mūsu valsti uz Eiropas nākotni.

5. Ko Jūs gaidāt no pasākuma "Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi" un Pilsoniskās sabiedrības nedēļas?

Es ceru uz rosinošām diskusijām, drosmīgām idejām un uz īstu apņēmību jauniešus iesaistīt politikas veidošanā. Šie pasākumi nav tikai sanāksmes – tās ir platformas, kurās gados jaunie pārmaiņu veidotāji apstrīd pašreizējo stāvokli un prasa veidot spēcīgāku un iekļaujošāku Eiropu. Moldovai tā ir vēl viena iespēja mazināt plaisu starp vietējo realitāti un eiropiskajām iecerēm un apliecināt, ka mūsu jaunieši nevis gaida nākotni, bet to veido.

Mădălina Mihaela Antoci ir 21 gadu veca jaunatnes organizācijas līdere, kuru aizrauj izglītība, pilsoniskā līdzdalība un jauniešu spēcīgāšana. Pašlaik viņa ir Moldovas "Erasmus" studentu tīkla priekšsēdētāja un Moldovas Nacionālās jaunatnes padomes valdes locekle.

Viņa ir nenogurdināma "Erasmus+" akadēmiskās programmas atbalstītāja, un viņai lieliski izdodas gan pamudināt jauniešus izzināt starptautiskās iespējas, gan vienlaikus uzsvērt, ka vietējā izglītība arī ir liela vērtība. Ar savu darbu viņa ir iedvesmojusi simtiem studentu piedalīties akadēmiskajā mobilitātē un aktīvi darboties vietējās kopienās.

[Ukrainas jaunieši patiešām ir spēcīgi](#)

Pasākumā "Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi (2025)" bija sapulcējušies aptuveni 90 skolēni no Eiropas Savienības, kandidātvalstīm un Apvienotās Karalistes. Lai šajā pasākumā pārstāvētu savu valsti Ukrainu, no kara plosītās Harkivas bija ieradusies Valērija Makarenko. Viņa mums pastāstīja, kāpēc dalība pasākumā "Jūsu

Eiropa, jūsu lēmumi" ir ļoti svarīga ukraiņu jauniešiem, un puda cerību, ka viņas paaudze, kas izturību un vienotību kaldinājusi kara laikā, vedīs Ukrainu uz gaišāku nākotni.

1) Kāpēc, Jūsaprāt, ir svarīgi, lai jaunieši apmeklētu tādus ES pasākumus kā “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi”?

Es uzskatu, ka šādus pasākumus jauniešiem ir ļoti svarīgi apmeklēt tāpēc, ka tas dod viņiem iespēju paust savu viedokli, iesaistīties jēgpilnās diskusijās un aktīvi veidot Eiropas nākotni. Šie pasākumi sniedz tiešām nenovērtējamas iespējas uzzināt par lēmumu pieņemšanas procesiem, apgūt vadības prasmes un tikties ar vienaudžiem no dažādām valstīm. Mums, ukraiņu jauniešiem, piedalīties ir vēl svarīgāk, jo tas dod iespēju stāstīt par to, kas ar mums reāli notiek, atbalstīt Ukrainas iestāšanos Eiropas Savienībā un stiprināt Eiropas jauniešu solidaritāti.

2) Kā, Jūsaprāt, karš ir ietekmējis jauniešus Ukrainā?

Nav šaubu, ka pilna mēroga karš ir būtiski izmainījis jauniešu dzīvi Ukrainā, skāris viņu izglītību, garīgo veselību un vispārējo drošības sajūtu. Piemēram, daudziem jauniešiem ir nācies pielāgoties un mācīties tiešsaistē vai pārcelties uz citu vietu, bieži vien dzīvot nestabilos apstākļos. Tomēr karš ir arī palielinājis noturību – ukraiņu jaunieši ir kļuvuši ne tikai par varas un spēka simbolu, bet arī sākuši vairāk darīt brīvprātīgo darbu, nodarboties ar aktīvismu un strādāt atjaunošanā, piemēram, pilsētu plānošanas projektos. Neraugoties uz grūtībām, mēs joprojām esam apņēmības pilni aizsargāt savu identitāti un rūpēties par savas valsts nākotni.

3) Kāda varētu būt Ukrainas jauniešu nākotne?

Protams, uz jautājumu par nākotni grūti atbildēt būs gandrīz ikvienam Ukrainas pusaudzim. Mani vienaudži, tāpat kā es, cer, ka visiem jauniešiem Ukrainā būs pieejama kvalitatīva izglītība, profesionālās izaugsmes iespējas un droša nākotne spēcīgā un neatkarīgā Ukrainā. Es ceru arī, ka starptautiskā sabiedrība turpinās atbalstīt Ukrainas atjaunošanu, lai jaunieši varētu pilnveidoties, nevis tikai izdzīvot. Ukrainas jaunatne tiešām ir spēcīga, tāpēc ir liels gandarījums redzēt, ka arvien vairāk jauniešu piedalās dažādos projektos izglītības, zinātnes, infrastruktūras atjaunošanas un citās jomās. Bet visvairāk es ceru, ka mūsu paaudze, kas ir iemācījusies būt izturīga un vienota, vedīs Ukrainu uz gaišāku, inovatīvāku un demokrātiskāku nākotni.

4) Ko Jūs domājat tagad, kad pasākums ir beidzies?

Tas patiešām bija iedvesmojoši. Kaut vai tikai pēc sarunām ar pārējiem dalībniekiem, viņu teiktā uzklaušanās un analizēšanas varu teikt: “Jā, tas tiešām bija spēcīgs pasākums!”. Pat vienkārši, būdami kopā, mēs varam parādīt savu īsto potenciālu. Piemēram, daži mūsu īstenotie projekti mums tiešām palīdzēja labāk izprast citas valstis. Es dzirdēju par dažādām valstīm tik daudz faktu, kas iepriekš man nebija zināmi. Esmu gandarīta un lepojos, ka esmu te bijusi.

Valērija Makarenko ir 16 gadus veca skolniece no Harkivas Ukrainā. Viņa mācās Harkivas 99. liceja 10. klasē.

Mana pieredze saistībā ar “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi 2025” – jaunieši var panākt pārmaiņas!

Septiņpadsmit gadus vecais skolēns Adam Mokhtari bija viens no Īrijas pārstāvjiem pasākumā **“Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi!” (YEYS)**, kas notika martā Briselē un kuras tēma bija **“Dot vārdu jauniešiem”**. Pēc tā viņš iepazīstināja ar YEYS ieteikumiem EESK

Pilsoniskās sabiedrības nedēļā, kurā viņš uzstājās sesijā “Eiropas kursa kartēšana - no jauna savienot polarizētas sabiedrības grupas, izmantojot kopienā balstītu mācīšanos un pilsonisko izglītību”. Adams apraksta, kas viņam patika pasākumā **“Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi!”**, un viņš dalās savā personīgajā stāstā, lai uzsvērtu, kāpēc viņš vēlas Eiropu, kurā ikviens jūtas iekļauts.

Adam Mokhtari

Sveiki, mans vārds ir Adam Mokhtari, un man bija pārsteidzoša pieredze, pārstāvēt Īriju pasākumā “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi!” (YEYS) 2025. Aptuveni 90 jaunieši no visas Eiropas pulcējās, lai dalītos idejās un veidotu nākotni.

Visvairāk man patika darbs grupās, lai apspriestu svarīgus jautājumus un pieņemtu lēmumus. Man ļoti patika arī aktivitāte, kurā mēs pārmaiņus bijām klausītāji, runātāji un novērotāji, diskutējot par to, ko Eiropa katram no mums nozīmē personīgi. Katram no mums bija septiņas minūtes, lai runātu – un tas nodrošināja, ka ikviena balss tiek sadzirdēta.

Noslēgumā mēs vienojāmies par **pieciem galvenajiem ieteikumiem**. Tie ir šādi: padarīt valdības pārredzamākas un iesaistīt jauniešus, skolās mācīt aktīvu pilsoniskumu, nodrošināt vienlīdzību visiem, dot jauniešiem reālu ietekmi politikā un izstrādāt spēcīgu klimatrīcības plānu.

Man bija tas gods pārstāvēt visus “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi!” dalībniekus EESK Pilsoniskās sabiedrības nedēļā, daloties mūsu ieteikumos ar politikas veidotājiem. Tas man parādīja, ka jauniešu balsis ir svarīgas!

Izglītības spēks

Izglītībai ir milzīga nozīme, palīdzot jauniešiem iesaistīties demokrātijā. Tā mūs māca kritiski domāt, atpazīt viltus ziņas un rīkoties. Bez manas skolas atbalsta man nebūtu bijusi šī iespēja. Tagad es vēlos mudināt arī citus iesaistīties.

Pasākumā “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi!” EESK priekšsēdētājs **Oliver Röpke** un ES jaunatnes koordinatore **Biliana Sirakova** ieklausījās mūsu idejās un mudināja mūs turpināt veicināt pārmaiņas.

Mans stāsts un kāpēc iekļaušana ir svarīga

Esmu dzimis Īrijā, bet mani vecāki uz šejieni pārcēlās 90. gadu beigās. Kad viņi ieradās, viņi izjuta Īrijas tautas mīlestību un cieņu. Mamma un tētis man stāstīja, ka tolaik Īrijā bija ļoti maz daudzveidības. Neraugoties uz to, maniem vecākiem deviņdesmitajos gados klājās labi.

Esmu īrs un eiropietis. Man ir alžīriešu saknes. Dažkārt jutos atšķirīgs no citiem, bet lielākoties es jutos kā visi pārējie. Esmu daudz ko iemācījies no dažādām kultūrām, un, manuprāt, tas padara dzīvi labāku. Ja mēs

visi būtu vienādi, būtu garlaicīgi. Tas viss ir saistīts ar atvērtību atšķirībām un izpratni par citiem.

Diemžēl daži migranti un jaunieši mūsdienās saskaras ar diskrimināciju, naidu un netaisnīgu attieksmi, ko var veicināt sociālie mediji. Tas ir jāmaina. Mani apbēdina to redzēt. Dažiem imigrantiem Īrijā tagad klājas slikti, viņi dzīvo uz ielas un tiek uzskatīti par problēmu. Tas nav viegli, un tas ir tik skumji.

Man ir paveicies mācīties skolās, kurās ikviens jūtas iekļauts, bet ne visiem jauniešiem ir šāda pieredze. Mums ir jānodrošina, lai visi jaunieši justos pieņemti un piederīgi, lai viņi nejustos atstumti vai atrauti no sabiedrības.

Labākas nākotnes veidošana

Lai Īriju un Eiropas Savienību padarītu iekļaujošāku, mums ir vajadzīga labāka izglītība par dažādām kultūrām un to, ko ES dara mūsu labā. Tas palīdzēs veidot izpratni un uzlabot iekļaušanu.

Mums ir vajadzīgi kopienas pasākumi, lai cilvēki varētu satikties un pozitīvi mijiedarboties. Vairāk jauniešu jāiesaista lēmumu pieņemšanā vietējā līmenī, pat jauniešu klubos, sporta klubos vai skolā, vai ES līmenī. Tādējādi viņi jutīsies iesaistīti sev svarīgās lietās. Parādiet jauniešiem, kā iesaistīties.

Mums ir nepieciešams ES atbalsts, lai iekļaušanu padarītu par prioritāti. Bija lieliski dzirdēt, ka iekļaušana ir EESK prioritāte.

Ko es vēlos Eiropai

Daudzi jaunieši neko daudz nezina par to, ko ES dara viņu labā. Eiropas Savienībai būtu jādara vairāk, lai mums palīdzētu iesaistīties politikā un balsošanā.

Es vēlos vienotu, taisnīgu un viesmīlīgu Eiropu, kurā ikviens jūtas iekļauts neatkarīgi no savas izcelsmes.

“Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi” man parādīja, ka jaunieši var panākt pārmaiņas. Pat ja mūsu idejas netiek pieņemtas uzreiz, tās vismaz tiek uzklausītas. Kā īru jauniešis ar alžīriešu izcelsmi es jūtu, ka mana balss ir svarīga, un vēlos, lai tāda pati iespēja būtu arī citiem.

Izglītība var palīdzēt tuvināt cilvēkus, cīnīties pret diskrimināciju un dot jauniešiem iespēju paust savu viedokli. Es šo pieredzi paņēmu līdzi uz mājām un mudināšu iesaistīties arī citus. Nākotne ir mūsu rokās! Tā ir mūsu Eiropa, un mums ir iespēja paust savu viedokli!

Adam Mokhtari ir 17 gadus vecs skolēns no Īrijas. Viņš mācās *Bremore Educate Together* vidusskolā *Balbriganā* netālu no *Dublinas*. Adams aizrautīgi interesējas par ES un par to, kā padarīt sabiedrību iekļaujošāku un veiksmīgāku, piedalījās YEYS 2025 un bija YEYS pārstāvis šāgada Pilsoniskās sabiedrības nedēļā.

T?di pas?kumi k? “J?su Eiropa, j?su l?mumi” r?da ukrai?iem, ka Eiropa par vi?iem nav aizmirsusi

Astoņpadsmitgadīgā aktiviste no Ukrainas Yevheniia Senyk, kas piedalījās 2025. gada pasākumā “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi”, saka, ka Ukrainas jaunieši, kuri katru dienu piedzīvo bombardēšanu un kuru galvenais mērķis ir izdzīvošana, nevar

atļauties domāt par tālāku nākotni. Viņa stāsta par to, kā karš ietekmējis Ukrainas jauniešu organizācijas un kāpēc ir svarīgi dot viņiem iespēju paust savu viedokli uz Eiropas skatuves.

Kā, Jūsaprāt, pēdējos trīs gados jūsu organizāciju ietekmējis karš Ukrainā un kā mainījusies jūsu darbība?

2013. gadā izveidotās Sociālās demokrātijas platformas mērķis ir aizsargāt tādas vērtības kā brīvība, solidaritāte, vienlīdzība un taisnīgums, jo uzskatām, ka tās ir vissvarīgākās vērtības, kas dod iespēju veidot progresīvu nākotni Ukrainā. Mums ir arī daudz filiāļu ārvalstīs, lai saglabātu to ārzemēs dzīvojošo ukraiņu jauniešu aktivitāti, kuri bija spiesti pamest savas mājas.

Pirmkārt, karš ir ietekmējis reģionālo nodaļu darbu, jo mums ir daudz nodaļu, piemēram, Odesā un Zaporijžā, kas atrodas ļoti tuvu frontes līnijai, un cilvēki tur katru dienu piedzīvo bombardēšanu. Viņiem ir grūti domāt par pasākumu rīkošanu, ja viņu galvenais mērķis ir vienkārši izdzīvot. Katru dienu piedzīvotā bombardēšana ietekmē jauniešus visā valstī, un jūs nevarat atļauties domāt par tālāku nākotni, jo nezināt, kas notiks rīt vai pat kas notiks pēc divām stundām.

Turklāt kara dēļ finanšu situācija Ukrainā ir nestabila, un tāpēc jauniešiem trūkst darba. Jauniešiem ir jāatrod darbs, vienlaikus cenšoties arī mācīties un iesaistīties jauniešu organizācijās, un to ir grūti apvienot.

Pēc iebrukuma daudzi jaunieši sāka cīnīties pret Krievijas agresiju ar ieročiem rokās, nevis ar darbību jauniešu padomēs vai jauniešu organizācijās. Tādēļ jauniešiem nav politiskas pieredzes. Nākotnē būs grūti nodrošināt, ka visi var pienācīgi piedalīties politikas veidošanā.

Sociālās demokrātijas platforma sniedz bezmaksas neformālu politisko izglītību, lai nodrošinātu, ka jaunieši zina, kā viņi var ietekmēt politiku reģionu un valsts līmenī.

Kāpēc, Jūsaprāt, ir svarīgi, ka jaunatnes organizācijas vai šo organizāciju pārstāvji var piedalīties tādos pasākumos kā “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi”?

Pirmkārt, šie starptautiskie pasākumi rāda ukraiņiem, ka Eiropa mūs nav aizmirsusi. Mums ir svarīgi būt šeit, paust savu viedokli, pajautāt citiem par viņu pieredzi un aizvest jaunas idejas uz mūsu valsti.

Tas arī parāda, ka mēs spējam un esam apņēmības pilni kļūt par Eiropas Savienības daļu, jo, ja mēs esam šeit, tad Eiropas jaunieši var mūs uz klausīt un mēs varam uz klausīt viņus. Tā ir mūsu visu partnerība.

Kāds atbalsts un palīdzība, Jūsaprāt, jauniešiem ir vajadzīga, lai iedrošinātu viņus turpināt iesaisti jaunatnes darbā un jaunatnes kampaņās?

Uzskatu, ka Eiropas Savienībai ir ļoti svarīgi apspriesties ar Ukrainas jauniešiem. Manuprāt, ja Eiropas Savienība arī turpmāk mums nodrošinās šādas iespējas paust viedokli ES politikas veidošanā, mēs nonāksim pie kopīgiem secinājumiem, kas būs izdevīgi abām pusēm, jo mēs esam daļa no Eiropas, un tāpēc mums jānonāk pie kopīgiem secinājumiem visās politikas jomās. Turklāt, ja Eiropas Savienība turpinās sniegt finansiālu atbalstu Ukrainas jauniešiem, lai viņi varētu piedalīties tādos pasākumos kā šis, tas mudinās viņus turpināt iesaisti politikā, jo finansiālais slogs vairs nebūs tik liels šķērslis dalībai.

Yevheniia Senyk ir aktīviste no Sociālās demokrātijas platformas, kas ir Ukrainas Valsts jaunatnes padomes dalīborganizācija. Viņa ir starptautisko attiecību studente Ļvovas Politehniskajā valsts universitātē.

Jauniešu iesaiste nedrīkst būt tikai formalitāte

Uzrunādams pasākuma “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi 2025” dalībniekus, jaunatnes jautājumu eksperts un galvenais pasākuma referents Bruno Antonio ir atzinis, ka nekad iepriekš mums vēl nav bijusi tik izglītota jaunā paaudze ar tik lielu potenciālu, kurai būtu arī nācies dzīvot tik saspringtā laikā un tik

dziļā neziņā par nākotni. “EESK Info” viņš stāsta par to, kā panākt, lai jauniešu viedoklis tiktu sadzirdēts, un kāpēc laikā, kad Eiropā palielinās diskriminācija un ksenofobija, ir tik svarīgi, lai nākamajās ES jaunatnes programmās jauniešiem joprojām tiktu mācīts par demokrātijas nozīmi.

1. Vai mūsdienās jaunieši ir pasīvi, vai arī viņi aktīvi piedalās politiskajā un sabiedriskajā dzīvē? Kādā veidā jauniešus varētu labāk iesaistīt politikas veidošanā?

Dažādi pētījumi liecina, ka jaunieši ir ieinteresēti un iesaistās aktīvi. Ja politisko iesaisti mēs definējam kā informētību par sabiedrībai svarīgiem jautājumiem, ir skaidrs, ka jaunieši uzņemas iniciatīvu, lai lietas mainītu. Īpaši interesanti ir tas, kā viņi izvēlas iesaistīties. Parastie līdzdalības veidi ietver balsošanu, brīvprātīgo darbu nevalstiskajās organizācijās vai iestāšanos politisko partiju jaunatnes kustībās. Pašlaik to popularitāte jauniešu vidū ir samazinājusies, un, lai ietekmētu publiskās politikas veidošanu, viņi izvēlas piedalīties parakstu vākšanā vai protestos, kā arī citās inovatīvās iniciatīvās. [DYPALL tīklā](#) mēs analizējam šos iesaistes instrumentus, kas ietver apspriedes, līdzdalību vietējās jaunatnes padomēs un citus vietējos jaunatnes dialoga mehānismus. Mēs redzam, ka jaunieši ir ļoti ieinteresēti piedalīties, taču lielākā daļa parasto mehānismu joprojām nav jauniešiem draudzīgi un jēgpilni.

2. Nesen notikušo Eiropas Parlamenta vēlēšanu un dalībvalstu vēlēšanu rezultāti liecina, ka daudzi cilvēki ir balsojuši par labējā spārna partijām. Kāpēc, jūsuprāt, tā ir noticis, un vai jūsu skatījumā šī ir satraucoša tendence, kas varētu apdraudēt tādas Eiropas vērtības kā līdztiesība un iekļaušana?

Labējā balsojuma pieaugums jauniešu vidū ir satraucoša tendence. Mūsu skatījumā tā cēlonis ir neapmierinātība ar ierasto politiku, dziļa neuzticēšanās politiskajām institūcijām, vēlme pēc spēcīgas nacionālās identitātes un bailes par ekonomisko drošību un sociālo nodrošinājumu. Mums ir jāizprot, kādi ir šo satraucošo balsošanas tendenču pamatcēloņi. Šī paaudze ir izaugusi pastāvīgu krīžu apstākļos un laikā, kad nav bijis skaidrības par viņu nākotni. Nekad iepriekš mums vēl nav bijusi tik izglītota jaunā paaudze ar

tik lielu potenciālu, bet kurai būtu arī nācies dzīvot tik saspringtā laikā un tik dziļā neziņā par nākotni. Sociālie mediji veicina satura polarizāciju un ietekmē viedokli.

Tas viss ir cēlonis neskaidrībai par to, kas būs tālāk. No vienas puses, balsojums par populistiskām partijām var būt gan protests, gan vispārēja neapmierinātība. Bet, no otras puses, tas var arī atspoguļot vēlmi pēc spēcīgas varas, kas varētu radīt drošības sajūtu. Tomēr, kā liecina vēsture, laikos, kad šādas labējā spārņa populistiskās partijas iegūst varu, jaunieši bieži vien piedzīvo vilšanos un jūtas apkrāpti. Kad viņi saprot, ka tiesības, brīvības un citas svarīgas vērtības viņiem ir atņemtas vai tiek apšaubītas, bieži jau ir par vēlu.

Šī tendence jau tagad apdraud mūsu Eiropas vērtības – mēs to varam vērot ne tikai politiskajā diskursā, bet arī mūsu sabiedrības locekļu ikdienas dzīvē: par to liecina ksenofobijas gadījumi vai atšķirīgu cilvēku diskriminācija, kas kļūst par arvien ierastāku parādību. Tāpēc ir svarīgi, lai jaunās ES jaunatnes programmas arī turpmāk palīdzētu jauniešiem izprast demokrātijas nozīmi, uzzināt par to vairāk un to piedzīvot un vienlaikus arī palīdzētu viņiem attīstīt prasmes, kas vajadzīgas, lai iegūtu spēju pretoties apdraudējumam, kurus rada antidemokrātiskas kustības.

3. Cik lielā mērā Eiropas jaunieši ir informēti par to, ko ES dara viņu labā? Kā viņiem palīdzēt iegūt lielāku interesi par ES? Kā Jūs vērtējat ES komunikācijas darbu?

Pavisam droši ir iespējams apgalvot, ka jauniešu informētība par to, ko ES dara viņu labā, noteikti ir lielāka nekā vecāko paaudžu pārstāvju vidū. Tādas jaunatnes programmas kā “*Erasmus+*”, Eiropas Solidaritātes korpusa un “*DiscoverEU*” palīdz veidot šo piederību Eiropas identitātei. Tās būtu jāstiprina un būtu arī jānodrošina to pieejamība visiem Eiropas jauniešiem.

Bet vai jaunieši tiešām apzinās, ko Eiropa dara viņu labā? Mūsu skatījumā tā nav. Joprojām ir jārūpējas, lai skaidrāk būtu saskatāms un saprotams tas, kā ES ietekmē sabiedrību, it īpaši jauniešus. ES iestāžu pieņemtajiem lēmumiem ir milzīga ietekme, tāpēc jauniešiem vajadzētu būt lielākai interesei par ES jautājumiem. Kā to panākt? Man ir divas idejas: ES iestādēm ar savu vēstījumu būtu jāpanāk, lai rastos pilnīga skaidrība par to, ka ES līmenī pieņemtie lēmumi tiešā veidā ietekmē viņu dzīvi. Iestādēm būtu arī jāpaplašina programmas, kas jauniešiem piedāvā vairāk iespēju iegūt zināšanas par ES, to pašiem piedzīvot un atklāt. Tas varētu palielināt piederības sajūtu, emocionālo saikni, kontaktus un draudzīgas attiecības eiropiešu vidū.

Neraugoties uz to, ka ES iestādes iegulda lielus pūliņus sabiedrības uzrunāšanā, un uz to, ka ir ļoti uzlabotas dažādas kampaņas un instrumenti, mēs nevaram teikt, ka ar to pietiek. Praksē tas viss bieži vien ir tālu no jauniešu reālās dzīves.

ES ir uzlabojusi klātbūtni sociālajos medijos un uz jauniešiem vērstās kampaņās, tomēr vēstījums joprojām nerasniedz adresātu, it īpaši jauniešus, kas ir tik neviendabīga mūsu sabiedrības grupa. Ir jāturpina ES komunikācijas pilnveide, jāuzlabo tās struktūra, tajā ietverot jaunas informēšanas metodes, piemēram, jauniešu nevalstiskās organizācijas vajadzētu izmantot kā jauniešu viedokļu vēstneses, būtu jāizstrādā decentralizētas informēšanas platformas un jāstrukturē vēstījuma izplatīšanas kampaņas, kurās ES politika būtu jāsaista ar pazīstamu ikdienas pieredzi. Šajā kontekstā ir svarīgi izmēģināt jaunas komunikācijas pieejas un jauniešus tiešā veidā iesaistīt kampaņu un citu komunikācijas materiālu izstrādē un popularizēšanā.

2. Kā panākt, lai jauniešu viedoklis tiktu labāk sadzirdēts?

Jaunieši ir jāuztver nopietni, un ir jāatzīst viņu vērtība. Iestādēm ir tiesības un iespējas palīdzēt jauniešu viedoklim tikt sadzirdētam, tomēr reizēm pietrūkst vēlmes viņu jēgpilnai iesaistei atvēlēt vietu, atbalstu, iespējas un instrumentus. Jauniešu iesaiste nedrīkst notikt tikai ķeksīša dēļ, proti, jauniešus uzaicināt uz

publiskiem pasākumiem, uzņemt fotogrāfijas sociālajiem medijiem, bet pret viņu pienesumu izturēties nevērīgi. Jauniešu dalībai ir jānes rezultāti – jauniešiem ir svarīgi redzēt to, kāda ir viņu darba ietekme un kādas izmaiņas tas rada.

Lai jauniešu viedoklim palīdzētu izskanēt skaļāk, ir vajadzīgs institucionāls atbalsts, piemēram, jauniešiem ir jābūt pārstāvētiem lēmumu pieņemšanas struktūrās. Jāveido arī uzticēšanās, bet tam ir vajadzīgs laiks, kvalitatīva telpa un kopīgam darbam piemēroti procesi. Lai tas varētu notikt, ir jāpiešķir pietiekami liels finansējums, un iestādēm ir vajadzīga lielāka jauda, kas varētu uzlabot darbu un jauniešu iesaisti lēmumu pieņemšanā. Tāpēc ir vajadzīgi ieguldījumi, īsta apņēmība un laiks.

Bruno António ir DYPALL tīkla izpilddirektors. DYPALL tīkls ir Eiropas pilsoniskās sabiedrības organizāciju, pašvaldību un pētniecības iestāžu platforma, kuras uzdevums ir veicināt jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā vietējā līmenī. Pēdējos 12 gadus Bruno ir strādājis par jaunatnes ekspertu un ārēju konsultantu vairākās iestādēs, piemēram, Eiropas Komisijā un Eiropas Padomē. Iepriekš viņš ir bijis organizācijas “Youth for Exchange and Understanding” ģenerālsekretārs, kā arī “ECOS – Cooperativa de Educação, Cooperação e Desenvolvimento” izpilddirektors. Viņam ir sociālās izglītības diploms, kas iegūts Algarves Universitātē, kura atrodas Faro, Portugālē.

Redakcija

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Šī izdevuma līdzautori

Christian Weger (cw)
Daniela Vincenti (dv)
Dimitra Panagiotou (dm)
Erika Paulinova (ep)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Laura Lui (ll)
Leonard Mallett (lm)
Marina Aiudi (ma)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Samantha Falciatori (sf)
Parminder Shah (sp)
Thomas Kersten (tk)

Koordinatori

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Adrese

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the
European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

03/2025